

Ikt. sz.: NEB/50-2/2017/KK

KK-3/2017. sz. ülés
(KK-12/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Magyarországi nemzetiségek bizottsága**
Köznevelési és kulturális albizottságának
2017. október 26-án, csütörtökön, 10 óra 01 perckor
az Országgyűlés Irodaháza V. emelet 562. számú tanácstermében
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Tájékoztató a kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatásban résztvevő tanulók osztályzatainak beszámításával kapcsolatos vizsgálatról szóló AJB-720/2017. és AJB-727/2017. számú ombudsmani jelentésekben foglaltakról</i>	6
<i>Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet tájékoztatója</i>	6
<i>Dr. Maruzsa Zoltán tájékoztatója</i>	9
<i>Dr. Monostori Zoltán hozzászólása</i>	10
<i>Kérdések, hozzászólások, válaszok</i>	11
<i>A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosítására vonatkozó javaslat megvitatása</i>	19
<i>Ritter Imre hozzászólása</i>	19
<i>Dr. Maruzsa Zoltán hozzászólása</i>	20
<i>Határozathozatal</i>	20
<i>Tájékoztató a roma holokauszt oktatásának társadalmi szemléletformáló szerepéről és hazai helyzetéről</i>	21
<i>Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet tájékoztatója</i>	21
<i>Egyebek</i>	23
<i>Az ülés berekesztése</i>	29

Napirendi javaslat

1. Tájékoztató a kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatásban résztvevő tanulók osztályzatainak beszámításával kapcsolatos vizsgálatról szóló AJB-720/2017. és AJB-727/2017. számú ombudsmani jelentésekben foglaltakról

Meghívott előadók:

Dr. Szalayné Dr. Sándor Erzsébet, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes

Dr. Maruzsa Zoltán, az Emberi Erőforrások Minisztériuma köznevelésért felelős helyettes államtitkára

2. Tájékoztató a roma holokauszt oktatásának társadalmi szemléletformáló szerepéről és hazai helyzetéről

Meghívott előadó:

Dr. Szalayné Dr. Sándor Erzsébet, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes

3. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosítására vonatkozó javaslat megvitatása
4. Egyebek

Az ülés résztvevői

Az albizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Kissné Köles Erika** szlovén nemzetiségi szószóló, az albizottság elnöke

Hepp Mihály horvát nemzetiségi szószóló, az albizottság alelnöke
 Giricz Vera ruszin nemzetiségi szószóló
 Kreszta Traján román nemzetiségi szószóló
 Ritter Imre német nemzetiségi szószóló

A bizottság titkársága részéről

Schweighoffer Anita munkatárs

Meghívottak

Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes
 Dr. Maruzsa Zoltán, az Emberi Erőforrások Minisztériuma köznevelésért felelős helyettes államtitkára
 Dr. Monostori Zoltán főosztályvezető-helyettes (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
 Kraszlán István nemzetiségi főtanácsadó (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
 Dr. Farkas Beáta (Emberi Erőforrások Minisztériuma)
 Dr. Török Tamás (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala)
 Dr. Benedek György jogi főreferens (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala)
 Dr. Varjú Gabriella osztályvezető (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala)
 Dr. Kutasi Nagy Noémi (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala)
 Dr. Sipos Beáta (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala)
 Iványi Klára (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala)
 Dr. Szokács-Szabó Barbara (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala)
 Dr. Horváth Eszter Mária (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala)
 Dr. Tordai Edina (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala)
 Dr. Mohai Ágoston (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala)
 Kiss Balázs (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala)
 Lázár Erika oktatási referens (Országos Szlovák Önkormányzat)
 Kakukné dr. Partics Krisztina igazgató (Manolisz Glezosz 12 Évfolyamos Kiegészítő Görög Nyelvoktató Iskola)
 Dr. Lásztity Jovánka igazgató (Nikola Tesla Óvoda, Általános, Középiskola és Kollégium)
 Szutor Lászlóné elnök (Szerb Országos Önkormányzat)
 Dr. Topuzidisz Dimitrisz szóvivő (Magyarországi Görögök Országos Önkormányzata)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 01 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirend elfogadása

KISSNÉ KÖLES ERIKA szlovén nemzetiségi szószóló, az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt albizottsági Tagok! Szószólótársaim! Tisztelt Vendégeink!

Tisztelettel köszöntöm önöket az őszi ülészak mai albizottsági ülésén, amely ebben az őszi ülészakban az egyetlen lesz. Köszöntöm körünkben meghívott előadóinkat és munkatársaikat, dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébetet, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes asszonyt, dr. Maruzsa Zoltánt, az Emberi Erőforrások Minisztériuma köznevelésért felelős helyettes államtitkárát, Kraszlán István urat, az EMMI Köznevelés-irányítási Főosztályának nemzetiségi főtanácsadóját, dr. Török Tamás urat, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes hivatala főosztályvezetőjét, dr. Benedek György jogi főreferens urat, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala további munkatársait, dr. Varjú Gabriella osztályvezető asszonyt, dr. Kutasi Nagy Noémit, dr. Sipos Beátát, Iványi Klárát, dr. Szabó Barbarát, dr. Horváth Eszter Máriát, dr. Tordai Edinát, Mohai Ágoston urat, Kiss Balázs urat, Lázár Erikát, az Országos Szlovák Önkormányzat oktatási referensét és dr. Monostori Zoltán urat, az EMMI főosztályvezető-helyettesét. Remélem, hogy nem hagytam ki senkit. Mindenkit tisztelettel köszöntök még egyszer. Kihagytam valakit? *(Dr. Maruzsa Zoltán: Nem maradt ki senki, mindenki megvan név szerint.)* Köszönöm szépen. Köszöntöm még a Szerb Országos Önkormányzat elnök asszonyát, illetve Lásztity Jovánka igazgató asszonyt az Országos Szerb Önkormányzat képviselőjeként.

A Magyarországi nemzetiségek bizottsága Köznevelési és kulturális albizottsága ülését ezennel megnyitom. A határozatképeség szempontjából megállapítom, hogy az albizottság valamennyi tagja jelen van az ülésen. Megállapítom tehát, hogy albizottságunk határozatképes. A tárgyalásokhoz a mai napra mindenkinek eredményes és jó munkát kívánok!

Ismertetem a mai ülésünk napirendi pontjait, melyek sorrendjében a második és a harmadik napirendi pontokat a meghívóban jelzettekhez képest javasolom megcserélni. A napirendi pontok alakulása tehát a következőképpen alakul. Az első napirendi pont tájékoztató a kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatásban résztvevő tanulók osztályzatainak beszámításával kapcsolatos vizsgálatokról az AJB-720/2017. és az AJB-727/2017. számú ombudsmani jelentésekben foglaltak szerint. Meghívott előadóink ehhez a témakörhöz dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes és dr. Maruzsa Zoltán, az Emberi Erőforrások Minisztériuma köznevelésért felelős helyettes államtitkára. A második napirendi pont a megcserélt sorrendnek megfelelően a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény módosítására vonatkozó javaslat megvitatása. A harmadik napirendi pont tájékoztató a roma holokauszt oktatásának társadalmi szemléletformáló szerepéről és hazai helyzetéről, illetve a negyedik napirendi pont az egyebek.

Javasolom tehát, hogy az imént ismertetett sorrendben tárgyalja az albizottság a napirendi pontokat. Kérdezem, hogy van-e valakinek ettől eltérő javaslata. Úgy látom, hogy nincs.

Amennyiben nincs, kérem, hogy a napirendi pontok fenti sorrend szerinti elfogadását szavazzuk meg! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. Az albizottság 5 tagja igen szavazattal megszavazta a napirendi pontok fenti sorrend szerinti tárgyalását.

Tájékoztató a kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatásban résztvevő tanulók osztályzatainak beszámításával kapcsolatos vizsgálatról szóló AJB-720/2017. és AJB-727/2017. számú ombudsmani jelentésekben foglaltakról

Tisztelt Albizottság! Az első napirendi pont tárgyalása következik. Az Országgyűlés 2016 novemberében tárgyalta az oktatás szabályozására vonatkozó egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslatot, melynek egy része a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosítása. A törvényjavaslat 3. §-a a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. § 1. pontja módosítását tartalmazza, ennek ugyanis az 1.15. pontjába kerül a kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatás mint alapfeladat. A kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatásra vonatkozó jogszabályi körülményeket a köznevelési törvény fogalmazza meg. A kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatásban részt vevő tanulók osztályzatainak beszámításával kapcsolatos ellentmondások és ezek feltárása zajlott le a közeli múltban, amiről az ülésünk napirendi pontjában tanácskozni fogunk.

A kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatásban résztvevő tanulók nemzetiségi nyelvből szerzett osztályzatainak az iskolai tanulmányi eredményekbe való beszámítása és ezek iskolai bizonyítványokban való megjelenítése a nemzetiségi oktatás e formájában tanulóknak és a jövő anyanyelvi szakembereinek biztosítása szempontjából a nemzetiségi közösségeknek is érdeke. Ehhez egy országosan egységes eljárási rendnek kell érvényt szerezni. Ehhez a kapcsolódó jogszabályi környezetet, kiemelten a 20/2012. EMMI-rendelet és a 17/2013. 3.1. EMMI-rendelet vendégtanulókat érintő szabályozását összhangba kell hozni. Ennek megfelelően a 17/2013. 3.1. EMMI-rendelet 8. § (10)-(12) bekezdésében foglalt kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatásra vonatkozó szabályozást pontosítani szükséges.

A napirendi pontban megjelölt témához biztoshelyettes asszony szeretne prezentációs eszközként projektort használni, amihez a hozzájárulásunkat megadtuk. Tisztelettel kérem biztoshelyettes asszonyt, legyen szíves ismertetni az albizottsággal az átfogó vizsgálat eredményeit, a jelentésben foglaltakat és az ügyvel kapcsolatos megfogalmazott intézkedési javaslatokat.

Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet tájékoztatója

DR. SZALAYNÉ DR. SÁNDOR ERZSÉBET, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes: *(Előadását projektoros kivetítés kíséri.)* Tisztelt Albizottság! Tisztelt Jelenlévő Szakemberek! Kollégák! Köszönöm szépen a lehetőséget arra, hogy ezt a jelentést egy pár szóban bemutassam önöknek, egy kicsit láthatóbbá téve azokat az elemeket, amelyek a téma kapcsán a vizsgálatunk tárgyát képezték. Előre is köszönöm Sütő Ferencnek, hogy ebben segítségemre van. Időnként egy ilyen fejbőlintással szeretném arra kérni, hogy nyomjon egy gombot a számítógépen, hogy lépjünk tovább. Megígérem azt, hogy nem az egyetemi előadáshoz megszokott hosszúságban fogok beszélni, egyszer-kétszer már elkövettem ezt a hibát.

Nos, a jelentésünk, amelynek a felvezetését az albizottság elnök asszonya megtette, köszönettel, szeretném azzal kezdeni, hogy a mi munkánkban vagy hivatalból indított vizsgálatokat végzünk, vagy pedig panaszos beadványa alapján nézzük meg a felvetett problémát és aztán annak eldöntése, hogy abból lesz-e valamilyenfajta nagyobb horderejű vizsgálat, az mindig a tényektől, a körülményektől és az érintett jogtól függ. Ebben az esetben úgy gondoltuk, hogy a szülő kérése, beadványa olyan helyzetet érint, ami a konkrét érintett személyektől függetlenül

általános érdeklődésre tarthat számot azért, mert úgy véltük, hogy egyfajta hézagot fedeztünk fel az ügy kapcsán.

Miről is van szó? A beadvány tartalmáról röviden pusztán annyit, hogy a kiegészítő görög nemzetiségi nyelvoktató iskolában tanult vendégtanulóként a beadványozó két gyereke, és a probléma ott merült fel, hogy a vendégtanulóként kapott értékeléseiket, értékelésüket a tankötelezettségért felelős iskola bejegyzi-e vagy sem, illetve milyen formában vagy milyen feltételek esetén jegyzi be az általános iskolai bizonyítványba. Az érintett, a tankötelezettséggel érintett általános iskola állásfoglalást kért tőlünk ebben a panaszügyben, mégpedig arra vonatkozóan, hogy hogyan is kell a vonatkozó rendelkezéseket értelmeznie, illetve alkalmaznia. Ehhez kért valójában segítséget annak érdekében, és nemcsak azért, hogy a konkrét ügyet hogyan is kezelje és vajon az ő eljárása megfelelő volt-e, hanem a jövőre nézve is fogalmazott meg kérést. Ez volt az egyik olyan szempont, ami miatt úgy döntöttünk, hogy általában véve is megnézzük, nemcsak ebben a konkrét esetben.

Nyilván a szokásos módszert alkalmazva megkerestük az akkori időszakban a KLIK-et, illetve az emberi erőforrások miniszterét, és a jogbiztonság követelménye volt az, amit úgy véltünk, hogy körbe kell járni, és ez az, ami adott esetben a tétje ennek a helyzetnek. Az EMMI közreműködésével - és elnézést kérek a rövidítésért -, tehát az Emberi Erőforrások Minisztériumának a közreműködésével (*Dr. Maruzsa Zoltán: Persze, mi is úgy hívjuk! - Derültség.*) a konkrét panaszt az általános iskola tudta kezelni, orvosolta, viszont ahogy említettem, az általánosabb összefüggések miatt is folytattuk a vizsgálatot és nem zártuk le.

Ennek során pedig arra a megállapításra jutottunk, megvizsgálva a releváns jogszabályokat, hogy a rendelkezések java része, amely a kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatást végző intézményekre vonatkozik, meghatározza pontosan a kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatás megszervezésének a feltételeit. Ebben egyfajta pozitív tendencia látszott az elmúlt évek rendelkezésmódosításai körében. Itt az egyik lényeges szempont, amit meg kellett vizsgálnunk, az nyilván a teremben lévők által is jól ismert EMMI-rendelet szervi hatályával volt kapcsolatos, tehát az a körülmény, hogy vajon a 17/2013. rendelet vonatkozik-e a nemzetiségi nevelés-oktatást nem folytató olyan oktatási intézményekre, amelyek vendégtanulóként a rendes oktatási szisztémában tanítják és kezelik a hallgatókat. Ez volt az egyik olyan vitapont, amit tisztázni kellett.

Még menjünk egyet vissza egy pillanatra! Ennél a kérdésnél, hogy alkalmazandó-e vagy sem, kötelező-e vagy sem a nemzetiségi nevelés-oktatást folytató intézményekre a 17/2013-ast alkalmazni, azt mondhatjuk, hogy amit mi az értékelés után láttunk, semmi olyan megszorító rendelkezést ez a 17/2013-as nem tartalmaz, ami kizárná az alkalmazását olyan intézmények, olyan oktatási intézmények esetében is, amelyek egyébként nem folytatnak nemzetiségi nevelés-oktatást. Tehát a mi értelmezésünk szerint nincs ilyen kizáró rész. A levelezés, illetve a kapcsolattartás során az előbb említett három szereplővel, tehát az EMMI-vel, a KLIK-kel és az adott iskola igazgatójával eltérő nézetben voltunk, vagy eltérő álláspontot foglaltunk el. Az EMMI, a minisztérium képviselőivel egyetértésben úgy láttuk, hogy nincs ilyenfajta szűkítő rendelkezés, a KLIK és az adott iskola értelmezése ettől eltérően azonban az volt, hogy rájuk nem vonatkozik.

Egy következő kérdés, aminek a tisztázására vállalkoztunk a vizsgálatunkban, az volt, hogy hogyan értelmezendő az a bizonyos megfogalmazás az EMMI-rendeletben, ami úgy szól, hogy az iskolai tanulmányokba be kell számítani. Az érintett iskola, amelynek az lett volna a dolga a mi álláspontunk szerint, hogy megfelelően bejegyezze az eredményeket, azt az álláspontot képviselte, hogy az iskolai

tanulmányaiba be kell számítani, ez a kifejezés nem jelenti azt, hogy az értékeléseket és az osztályzatokat az általános iskolai bizonyítványokba be kéne jegyezni.

Pontosan ez volt az, amiért aztán azt is érdemes megemlíteni, hogy a rendelkezések eléggé egyértelműen szólnak. A minisztériummal együtt azt látjuk, hogy ugyan a szülő kérésére nyilván, de a tankötelezettséget biztosító iskolának dolga és kötelessége a törzskönyvön megjeleníteni a vendégtanulóként szerzett osztályzatot és ennek alapján mentesíteni a negyedik évfolyamtól az idegen nyelv tanulása alól, miután a kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatást nyújtó intézmények egyrészt nemzetiségi nyelv, illetve nemzetiségi népismeret oktatásáról szólhatnak zárójeles megjegyzésként.

Nyilván ahogy logikusan haladtunk tovább, a következő tisztázandó kérdés az volt, hogy a vendégtanuló fogalma vajon hogyan néz ki az egyes rendelkezésekben. Itt nyilván át kellett tekinteni nem túl sok jogszabályt. Itt alapvetően a két EMMI-rendelet rendelkezéseit kellett egymás mellé állítani. Azt tapasztaltuk, hogy a két rendelet ebben a vonatkozásban nincs teljes mértékben összhangban. Ez nyilván bizonytalanságot okoz, jogértelmezési, jogalkalmazási nehézségeket okozhat azoknak az oktatási intézményeknek, amelyek ilyen helyzettel szembesülnek.

Így aztán csak tisztázandó, hogy mi a különbség, vagy mennyiben van eltérés a két rendelet között. A 20/2012-es gyakorlatilag felsorolja azokat az adottságokat vagy körülményeket, amelyekre tekintettel vendégtanulói jogviszonyba kerülhet egy diák. Nem kívánom felsorolni, bár érdekes lehet talán az összevetés, úgyhogy saját magamat megcáfolva mégiscsak felsorolom, hogy kik szerepelnek ebben a listában. Úgy szól a felsorolás, hogy kik azok a diákok, akiknek a kapcsán vendégtanulói jogviszonyt lehet létesíteni az aktuális szövegezés szerint, hogy „a kizárólag tartós gyógykezelés alatt álló tanulók, a krízisközpontban vagy titkos menedékházban elhelyezett gyermekek, valamint az alapfokú művészeti iskola tanulói esetében lehet”, mondja a 20/2012-es EMMI-rendelet 49. § (4) bekezdése. Ebből a felsorolásból így kimaradt a kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatásban részesülő, vendégtanulói minőségben ilyenben részesülő diákok lehetősége. Ez nyilván azt jelenti, hogy ezt a bizonyos rendelkezést a vendégtanulói státuszban lévő diákok, pontosabban a kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatást kapó diákok esetében nem lehet alkalmazni. Itt mutatkozik egy különbség.

Ez az a rendelet, amely leírja egyébként annak a menetét, hogy az ilyen módon szerzett osztályzat hogyan és miként kerülhet be, milyen feltételek esetén lehetséges. Leírja azt, hogy a vendégtanuló osztályzatainak a beszámítása hogyan történik, de miután a felsorolásból a kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatást kapó diákok kimaradtak, ezért ez egy hézag, és ez nyilván ki is derült ebben az ügyben. A rendelkezés úgy szólna, hogy a fogadó iskola a vendégtanulóként szerzett osztályzatról, tehát az az iskola, ahol vendégtanulóként nemzetiségi nevelés-oktatásban vett részt egy diák, a törzslapon történő bejegyzés céljából maga értesíti három napon belül a tankötelezettséget biztosító köznevelési intézményt. Van egyfajta automatizmus az eljárás szerint ebben. De ha egyszer még nem tudjuk, hogy vendégtanuló-e vagy sem a nemzetiségi nevelés-oktatásban részt vevő diák, ezért itt egy hézag keletkezik.

Nyilvánvalóan tisztázni, jelezni érdemes azt is, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériuma egy információközvetítő szerepkörrel is rendelkezik ebben az összefüggésben a mi álláspontunk szerint. Látszik is, hogy meg is állapítottuk a jelentésünkben, hogy az EMMI nyilván tanévenkénti bontásban országos szinten is rendes, pontos nyilvántartással rendelkezik arról, hogy hányan, kik és milyen intézményekben vesznek részt kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatásban.

Amit viszont hiányként érzékelünk, az az volt, és talán ez az egyik oka is annak, hogy nem derült fény különösebben a két rendelkezés közötti hézagra, hogy tudniillik nem folytat adatgyűjtést az EMMI a vendégtanulók tankötelezettséget biztosító, de nemzetiségi nevelés-oktatást nem folytató oktatási intézményekről. A jelentés elkészítése során azt is feltártuk, hogy valamikor létezett részletes tájékoztató anyag erről a fajta oktatási formáról, de hosszabb ideje, 2004 óta ilyen nem készült. Ez a fajta információ hiányzik az intézményvezetőknél, hiányzik adott esetben az érintett közösségek tagjainál is. Tehát egy kicsit bizonytalan az, hogy vajon azok a jogszabályi keretek, amelyek között egy ilyen státuszt létre lehet hozni, vajon az alapképzést vagy a tankötelezettséget biztosító intézménynél milyen fogadtatásra talál.

Amit megállapítottunk, az az, hogy a két rendelkezés koherenciájának a hiánya okán egyfajta veszélye áll fenn a jogbiztonság követelményének. Javaslatot tettünk intézkedésre egyrészt, aminek az egyik lépése most éppen itt van, hogy az albizottság tárgyalja meg ezt a helyzetet, illetve a két rendelkezés ellentmondása feloldásának a lehetőségét is. Ugyanúgy az emberi erőforrások miniszterének is azt javasoltuk, hogy az albizottsággal közösen gondolja végig, hogy ezt a helyzetet hogyan érdemes felszámolni úgy, hogy ne csak az egyszeri megoldáshoz tegyünk hozzá valamit, hanem a jövőben legyen egyértelmű és világos.

Azt gondolom, és ezt szeretném itt most még egyszer hangsúlyozni, hogy nemcsak a reaktív fellépés kell adott esetben - amikor egy-egy probléma felmerül, egy-egy visszasság kiderül -, és nemcsak így érdemes tűzoltásszerűen lépni, hanem azt gondolom, érdemes, ha ilyen helyzeteket feltár akár a biztoshelyettes, akár maga a minisztérium, akár az érintett közösségek. Érdemes olyan proaktív módon is eljárni, amennyiben egy-egy tájékoztató elkészítése történik, azon túl, hogy a jogszabályokat összhangba kell hozni, ez evidens, számomra legalábbis, olyan tájékoztató anyagot érdemes összeállítani - hiszen az a szakmai kompetencia a minisztériumnál megvan -, amellyel ezt minden további nélkül el tudják végezni. Köszönöm szépen a figyelmet és a lehetőséget, hogy ezt különösen így, ebben a közegben sikerült elmondani. Köszönöm a segítséget is.

ELNÖK: Köszönöm szépen ombudsmanhelyettes asszonynak a probléma ismertetését. Megkérem Maruzsa Zoltán helyettes államtitkár urat, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériuma részéről az álláspontjukat, a szaktárca álláspontját ismertetni szíveskedjen. Köszönöm szépen.

Dr. Maruzsa Zoltán tájékoztatója

DR. MARUZSA ZOLTÁN, az Emberi Erőforrások Minisztériuma köznevelésért felelős helyettes államtitkára: Köszönöm szépen a szót. Három nyilatkozatom lenne. Az első: az adott ügy vonatkozásában úgy látjuk, hogy ott az intézményvezető hibája volt, hogy nem jegyezte be a kért értékelést a bizonyítványba. Ezt még egy kicsit tetézte a KLIK részéről egy jogi bizonytalanság, amikor oda fordult, a tárcához először nem fordult, és amikor utána emelkedett feljebb az ügy szintje, a tárca jelzéssel élt, felhívtuk a figyelmüket a jogszabályi környezetre, utána gond nélkül megtörtént a bejegyzés, a hiba - ha úgy tetszik - akkor korrigálásra került. Én úgy értelmezném, hogy itt egy jogalkalmazói hiba volt és nem feltétlenül a szabályozás problémája.

A 17. és a 20. rendeletek koherenciaproblémája: vitatnánk, hogy ez valóban fennáll-e. Ebben Monostori Zoltánnak - aki a jogi területünk képviselője van jelen - adnám meg utána a szót. Ezt egy kicsit árnyaltabban látjuk, tehát vitatjuk, hogy szükséges-e jogszabályt módosítani. Az elmúlt öt évben, amióta ezek a rendeletek

vannak hatályban, ez az egyetlen ilyen ügy, ami feljött. Még egyszer: azt gondolom, az adott intézmény vezetői hibájából jött egyébként fel ez az ügy. Semmilyen más hasonló probléma nem volt, és ha olyan az ügy, akkor természetesen igen és azonnal, mert egy ügy is ügy, de tényleg azt gondolom, itt egy helyi problémáról van szó.

Az írásbeli iránymutatással kapcsolatban elhangzott, hogy 2004 óta nem készítettünk. Ez tényszerűen igaz ugyan, de hozzátartozik, hogy ez a szabályozás alapvetően 2004 óta nem változott, még ha a jogszabályok újak is azóta. Ugyanezen elvek mentén zajlik ennek az ügynek a kezelése, végrehajtása. Három nemzetiségi önkormányzat foglalkozik ezzel, a bolgár, a görög és a lengyel, mások ezt tudomásom szerint nem végzik. Ez a három önkormányzat ezt akkor megkapta, és mivel nincs változás, nem készült új, de nagyon szívesen megfésüljük ezt az anyagot és az érintett három önkormányzatnak, de akár bárki másnak is kiadjuk egy iránymutatásként írásban, hogy hogyan kell értelmezni. Nyilván a jogszabályi helyekre való hivatkozás változhat, tehát egy ilyet természetesen örömmel megteszünk. Ez valószínűleg pontosan azt a jogalkalmazást segíti, segítheti, ami adott esetben felmerült, de hogy kell-e a jogszabályon igazítani, ezt mi nem látjuk úgy. Átadnám Monostori úrnak a szót a jogi érvelés tekintetében.

ELNÖK: Köszönöm szépen helyettes államtitkár úrnak. Átadom a szót Monostori Zoltán főosztályvezető-helyettes úrnak. Köszönöm.

Dr. Monostori Zoltán hozzászólása

DR. MONOSTORI ZOLTÁN főosztályvezető-helyettes (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Köszönöm. Ombudsmanhelyettes asszonnyal abban maximálisan egyetértünk, hogy a két rendelet személyi hatálya minden iskolára vonatkozik, tehát mi is ezt a megállapítást tettük. A vita közöttünk abban lesz, hogy álláspontunk szerint a 20/2012. rendelet vonatkozó szakaszának - amit ön idézett - első bekezdése a vendégtanulói jogviszony létesítése tekintetében egy általános szabályról rendelkezik olyanképpen, hogy kiskorú tanuló esetén a szülő írásbeli kérelmére az intézmény vezetője engedélyezheti, hogy a tanuló az iskolában oktatóktól eltérő irányú ismeretek megszerzése céljából másik iskolában elméleti tanítási órán, gyakorlati foglalkozáson vegyen részt. Utána jönnek azok a bekezdések, amelyekre ombudsmanhelyettes asszony hivatkozott, tehát ott valóban vannak bizonyos specialitások. A mi álláspontunk ugyanakkor az, hogy ez egy általános felhatalmazás, a vendégtanulói jogviszony létesítésére. Ebbe bele kell érteni a kiegészítő nemzetiségi oktatást is.

A közös pont, hogy mind a 20/2012-es vendégtanulói szabályozás, mind a 17/2013-as irányelv tekintetében az iskola igazgatója - tehát ahol a tankötelezettséget teljesíti a tanuló - engedélyezi a vendégtanulói státusz létrehozását. Azt gondolom, ezt is párhuzamosan kell nézni egymással. A 17-es rendelkezik úgy, hogy a szülő kérésére annak az iskolának, ahol a tankötelezettségét teljesíti, ha a szülő kéri, akkor a kiegészítő nemzetiségi oktatást biztosító iskola megküldi a bizonyítványt vagy az osztályzatot a tankötelezettséget teljesítő iskolának. Ott van egy kulcsmondat, amely azt mondja, hogy ezt a törzskönyvben meg kell jeleníteni. Viszont azt az egyéb ágazati jogszabályok mondják ki, hogy a bizonyítványt a törzskönyv alapján kell kiállítani, azzal mindenben meg kell hogy egyezzen. Ha viszont ebben a tekintetben a törzslap ezt tartalmazza, akkor a bizonyítványt ki lehet állítani.

Ami számunkra még ebből a szempontból fontos, hogy az irányelv szerint a szülő kérésére, illetve ha 14 éves elmúlt, a szülő és a tanuló együttes kérésére lehet ezt kezdeményezni. Végül is a nemzetiségi hovatartozást mi egy szenzitív adatnak tartjuk,

ezért fontos az, hogy az irányelv és a 20-as között van egy olyan párhuzamosság, hogy csak a szülő kérésére lehet ezt a tankötelezettséget teljesítő iskola törzslapján feltüntetni ezáltal a bizonyítványban. Kicsit hasonló a szabályozás, mint annak idején, amikor az erkölcsstan és a helyette választható hit- és erkölcsstan tekintetében voltak olyan egyházak, amelyek ragaszkodtak volna hozzá, hogy feltüntessük, hogy a tanuló ilyen és ilyen egyház hit- és erkölcsstanoktatásában vett részt. Mi viszont ahhoz ragaszkodtunk, hogy a bizonyítványokban úgy kerüljön feltüntetésre, hogy hit- és erkölcsstan, és ne legyen megnevezve az adott egyház, hogy melyik egyháznál teljesítette az ezzel kapcsolatos tankötelezettségét. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Államtitkár urat kérdezem, hogy esetleg még valamit kíván-e szólni. *(Jelzésre:)* Nem. Köszönöm szépen.

Kérdezem az albizottság jelenlévő tagjait, hogy van-e valakinek kérdése vagy észrevétele az elhangzottakkal kapcsolatban. *(Jelzésre:)* Ritter Imre német szószóló úrnak adom meg a szót. Köszönöm.

Kérdések, hozzászólások, válaszok

RITTER IMRE német nemzetiségi szószóló: Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntöm az albizottságot, az előadókat és minden kedves résztvevőt. Nem vagyok jogász, és nem is akarok belemenni jogi értelmezésekbe, de alaptézisként azt gondolom, minden olyan szabályozás, ahol mondjuk az ombudsmani hivatal és az illetékes minisztérium között is jogértelmezési kérdések merülnek fel, ráadásul itt hallottuk, hogy amiben az EMMI és az ombudsmani hivatal egyetértett, ott a KLIK és az iskola nem értett egyet, nem ez volt az álláspontja, azt gondolom, azon változtatni kell. Ezer alkalommal megéljük azt, hogy olyan szabályozások vannak, amit jogászok értelmeznek és utána úgy alkalmaznak, ahogy akarnak. Nem várható el egy szülőtől az, hogy ő a jogszabályi háttérrel teljes mértékben ismerje, elfogadja, annak megfelelően érvelni tudjon. Nem várható el egy szülőtől, ami elhangzott, hogy csak egy panasz volt, általában egy szülő nem szívesen megy a minisztériumhoz, az EMMI-hez az iskolával szemben panaszkodni, amikor a gyereke oda jár. *(Dr. Maruzsa Zoltán. Dehogynem! Naponta jönnek.)* Jó, lehet, hogy vannak krónikus panaszkodók is. *(Dr. Maruzsa Zoltán: Ajaj!)* Nekem az a tapasztalatom, hogy ezzel együtt a nagy többségre nem ez a jellemző.

Azt gondolom, azt kérem ezzel kapcsolatban, hogy igenis át kell nézni és olyan egyértelmű helyzetet kell teremteni, ahol nem jogi következtetésekkel lehet eljutni egy másik által még így is vitatott állapothoz, hanem egy tiszta helyzetet teremteni. Mondok egy egyszerű példát. Több mint másfél évtizeden keresztül szenvedtünk azzal, amíg a nemzetiségi önkormányzatok vezetőinek a nemzetiségi intézményvezetők kinevezésénél egyetértési joguk volt. Úgy volt szabályozva, hogy a nemzetiségi intézményvezető kinevezéséhez egyetértési joguk van. Másfél évtizeden keresztül az ombudsmani hivatal, a nemzetiségi önkormányzatok ezt úgy értelmezték, hogy természetesen a nemzetiségi intézményvezetők kinevezésénél a pályázati kiíráshoz is egyetértési jog kell, hiszen az része a kinevezési eljárásnak, a kormányhivatal és a fenntartó önkormányzatok viszont úgy értelmezték, hogy ez nem része. Márpedig ha egy pályázati kiírást kiírnak, és abba nem vesznek bele alapvetően fontos szempontokat, az elbírálásnál már csak a kiírás szerint lehet elbírálni. Tizenöt éven keresztül mentek a jogértelmezések, holott két-három egyértelmű, világos mondattal ezt rendezni lehetett volna.

Azt kérem, és még egyszer mondom, nem akarok beleszólni a jogi értelmezésekbe, hogy olyan helyzetet kellene teremteni, ami mindenki számára

egyértelmű, világos és tiszta, nincs szükség több jogszabálynak az ilyen-olyan értelmezésére ahhoz, hogy milyen jogi álláspont legyen.

Amit ehhez még hozzátennék, hogy sajnos egyébként nagyon sokszor találkozunk olyan helyzettel, hogy részben az ilyen jogértelmezéseket igénylő helyzetekben, esetenként még jogértelmezést sem igénylő helyzetekben a KLIK-nél lévő vezetők, iskolaigazgatók egyszerűen nem hajlandók elfogadni a szabályozási kérdéseket, az ingyenes nemzetiségi tankönyvellátástól kezdve egy sor más kérdésben. A konferencián ott van, és utána négyszemközt azt mondja, hogy mondhat nekem az EMMI és bárki, amit akar, én ezt akkor sem fogom megcsinálni, de ez már más problémákat vet fel. Nyilvánvalóan ahol a törvényi szabályozás olyan jogértelmezésre ad lehetőséget, hogy másképp tudom értelmezni, akkor ott az ilyen veszélyek fokozottan előjönnek.

A másik kérdés, amit én csak felvetek, hogy a szülő kérésére lehet beletenni a bizonyítványba, függetlenül attól, hogy egyébként 3 napon belül hivatalból értesítik a tankötelezettséget biztosító intézményt, nekem erről személy szerint más a véleményem. Azt gondolom, minden olyan szabályozástól, ami kérésre megy, mindig viszolygok. Miért kell a nemzetiségeknek nemzetiségi kérdésekben állandóan kérniük? Azt gondolom, büszkék vagyunk arra, hogy egy Magyarországon élő nemzetiséghez tartozunk, és nyilván azért íratjuk és íratják be a gyerekeiket nemzetiségi intézménybe vagy nemzetiségi kiegészítő oktatást végző intézménybe, mert ezt fontosnak tartják. Szerintem lehet, hogy erről lehetne, ha nem is egy társadalmi vitát, de újra átgondolni, hogy kell-e, szükséges-e itt a szülő kérése. Természetesen lehetnek más érvek is ezzel kapcsolatban, de azt gondolom, erről érdemes lenne majd beszélni. Amennyiben eljut a dolog odáig, hogy egyértelmű törvényi szabályozás legyen, akkor szerintem erről is lehetne még beszélni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen Ritter Imre német szószóló úrnak a véleményét és kérdéseit.

Kérdezem, hogy ombudsmanhelyettes asszony esetleg szeretne-e még valamit a kérdéshez hozzátenni. *(Jelzésre:)* Rendben, tessék!

DR. SZALAYNÉ DR. SÁNDOR ERZSÉBET, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes: Köszönöm szépen. Úgy vélem, a jelentésben azt a fajta jogi álláspontot leírtuk és fenn is tartom, amit az előbb bemutattunk. A következőt szeretném javasolni, és ezért is a jogbiztonság volt az a körülmény, amit olyanként emeltünk ki, amin érdemes elgondolkodni pontosan azért, mert számos érintett szereplő van ebben a helyzetben, amikor egy vendégtanulói státuszról van szó. Annak érdekében, hogy ne beszéljenek el egymás mellett, hogy felesleges adminisztrációt, felesleges megkereséseket akár a minisztériumhoz ne okozzon egy-egy ilyen, netán több elemből összerakható végkövetkeztetés, ez az, ami miatt azt javasoltam, hogy ezt érdemes átgondolni és esetleg letisztítani a szöveget. Tehát itt nem érdemi, isten tudja, miféle változtatásokról van szó, hanem pusztán arról, hogy az érintettek számára egyértelművé tenni pontosan azért, még egyszer mondom, mert többszereplős a játék, és több esetben, több szereplőnél tud elszaladni az értelmezés, és akkor felesleges viták vannak, vagy netán ilyen bizonytalanság tart vissza egy-egy nemzetiségi családból származó szülőt attól, hogy a gyermekét mondjuk kiegészítő nemzetiségi nyelv- vagy népismeret-oktatásra beírassa. Ez különösen azért izgalmas számomra is, mert a kisebb lélekszámú közösségeink vannak zömmel ilyen helyzetben. Ha netán ez tart vissza szülőket attól, hogy a gyermekeiket ilyen jellegű oktatásban részesíttessék

vendégtanulóként, mert bizonytalanok ebben és nem látják, hogy vajon az az energia, amit erre ráfordítanak, megnyilvánul-e a bizonyítványukban is, ez lehet, hogy nem egy szerencsés dolog. Nem hiszem, hogy egy olyan óriási, nagy erőfeszítés lenne letisztítani a szöveget ilyen szempontból. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Helyettes államtitkár úr jelezte, hogy szót kér. Parancsoljon!

DR. MARUZSA ZOLTÁN, az Emberi Erőforrások Minisztériuma köznevelésért felelős helyettes államtitkára: Köszönöm szépen. Németes vonalon van erre nézve tapasztalat egyébként, vagy ilyen nem folyik a német nemzetiségnél? Mi nem tudunk róla, hogy folya.

RITTER IMRE német nemzetiségi szószóló: Nekem nincs konkrét információm arról, hogy ezzel kapcsolatban probléma lett volna.

ELNÖK: Időközben megadtam a szót Ritter Imre szószóló úrnak. (*Ritter Imre: Bocsánat!*)

DR. MARUZSA ZOLTÁN, az Emberi Erőforrások Minisztériuma köznevelésért felelős helyettes államtitkára: Bocsánat! Van-e a jelenlévő tagok között olyan, aki az érintett nemzetiségek részéről tapasztalt már ilyen problémát és most hozzá tudna szólni érdemben ehhez az ügghöz?

ELNÖK: Én ott hátul látok egy jelentkezést, viszont azt nyilván nem tehetem meg, hogy önnek szót adok rögtön.

DR. MARUZSA ZOLTÁN, az Emberi Erőforrások Minisztériuma köznevelésért felelős helyettes államtitkára: Jó, csak kérdeztem, mert ha utána van jelentkező, én örömmel venném, mert ez a fórum arra van, hogy aki félnék volt és ezért nem írt Balog miniszter úrnak levelet az ügyében, de ilyen van napi egy tucat. Nem igaz az a tétel, hogy a szülő félnék és nem keresi meg a különböző fórumokat. Ilyen értelemben mi rengeteget levelezünk, és nagyon helyesen egyébként, félreértés ne essék, és direkt örülünk is, ha feljönnek olyan ügyek a szabályozás kapcsán, ami egyébként egyedi szülői panaszból jön elő. Egy része kodifikációval kezelhető, hál' istennek a kisebb része, a nagyobb része meg általában eseti ügy. Ez egyébként igaz arra is, hogy mi hegeszthetünk bármit a miniszteri rendeleten, mindig lehet olyan helyi bénázás, ahol valaki egyébként úgy véli, de itt se volt rossz szándék mögötte, ezt szeretném rögzíteni, csak azt mondta, hogy mivel ez egy külön önálló iskola, külön önálló bizonyítvány kerül kiállításra, akkor ő miért is rögzítse be ezt hozzájuk. Ez egy hibás feltételezés volt. Pont ilyen ügyben, mivel nem merültek fel ilyen ügyek, ezért nem rendelkezett kellő tapasztalattal az érintett kolléga valószínűleg a KLIK-nél sem, ahogy emelkedett feljebb az ügy, tényleg kezeltük.

Én nagyon szívesen teszem egyértelműbbé, de ahogy a miniszteri rendeletek módosítását egyébként nem igényli, ezt mi stabilan állítjuk. Ha egyértelművé tételről van szó, akkor az érintetteknek szívesen küldünk, még egyszer mondom, egy olyan iránymutatást, amely ezt kiemeli, komplexitásában jelzi és, akinek ezt egyébként alkalmaznia kell, fel tudjuk hívni a figyelmet erre. Általában hivatkozhatunk arra, hogy nem olvassák el a jogszabályokat, mert a jogszabály kusza. Aki nem olvassa el, azon nehéz segíteni, hiába lesz egyértelműbb a szöveg. Itt sem gondolom, hogy amikor a szülő először ezzel megjelent és az igazgatóhoz fordult, azt mondta először

az igazgató, hogy ó, elnézést, először utánanéznék a jogtárban pontosan ennek. Valószínűleg született egy reflexszerű válasz, ami nem volt helyes. Én kicsit szkeptikus vagyok, hogy egy fél mondatnyi pontosítással egyébként mennyire lesz egyértelmű a jogalkalmazás ügye, de biztosan egyértelműbb lesz, ha egy új tájékoztatót kiadunk az érintetteknek, adott esetben körbeküldjük tényleg az összes köznevelési intézménynek. Ezt meg tudjuk tenni, ezzel semmi probléma nincsen, és ezt vállaljuk.

Hogy egyébként a szülőnek miért kell kérnie vagy nem kérnie ügyeket, e kérések előtt szabad a pálya. Ezt a nemzetiségek akkor mérjék fel, vitassák meg, szeretnék-e, hogy bekerüljön, mi szívesen viszonyulunk hozzá. Hogy az állam olyan jellegű szabályozási igénnyel nem jelenik meg, ahol magunktól azt kitaláljuk, hogy egyébként ez mostantól legyen kötelező, az egészen biztos, és szerintem ez is a helyes magatartás. Ha a nemzetiségek azt igénylik egyébként, és itt van egy olyan markáns vélemény, hogy márpedig ez ne kérésre, hanem automatikusan legyen, akkor csak azt a módját kell kitalálni egyébként, hogy maga az aktus hogyan valósuljon meg, mert valami alapján be kell hogy jegyződjön. Valahol azt kérni kell, hogy ebben részt vesz. Valamilyen adminisztratív jellegű lépés akkor is szükséges, mert az igazgató magától nem fogja megtudni, hogy mit is jegyezzen be, de ezen lehet igazítani, ha van egy erre vonatkozó igény. Mi ebben nem vagyunk ellenállók és elutasítók, hogy ne lehetne az ügy állásán egyébként változtatni, hogy ez ne szülői kérésre történjen, de egyébként ezt magunktól nem találnánk ki, mert tényleg azt gondolom - osztom a kollégáim véleményét -, ezek olyan szenzitív adatok, amelyeket az állam ne feltétlenül akarjon látni. Ha az érintettek szeretnék láttatni, akkor erre ma a szülőnél van kezdeményezési lehetőség, a jogszabály előírhat ennél markánsabbat is, de ennek a kezdeményezése önöknél van.

ELNÖK: Köszönöm szépen én is helyettes államtitkár úrnak. Mielőtt folytatnánk és tovább adnám a szót, azt jelezni szeretném, hogy ami itt a Köznevelési albizottsági ülésünkön megfogalmazódott, mint a nemzetiségek nevelésével kapcsolatos igény, azok közül nagyon sok jogszabály módosult, és úgy, ahogy mi azt kértük, és ezt ezúttal is köszönöm, és bízom benne, hogy ez a jövőben is így lesz.

Időközben albizottsági tagokat kérdezek, hogy van-e még valakinek hozzászólása. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, átadom a szót először Varga Szimeon úrnak, utána majd dr. Kakukné intézményvezető asszony is meg fogja kapni természetesen a szót.

VARGA SZIMEON bolgár nemzetiségi szószóló: Köszönöm szépen a szót. A felmerült problémával kapcsolatban több példát tudnék felhozni a jogértelmezés oldalán, hiszen itt most megint azzal találkozunk, hogy bizonyos intézmények területein a jogalkalmazásnál vagy -értelmezésnél merülnek fel problémák. Nekünk voltak és vannak is akár ilyen vagyoni jogi problémáink. Mióta 2014 óta a szószólói rendszer működik és mióta mi elkezdjük átnézni, átvizsgálni, hogy milyen jogszabályok, milyen rendeletek vonatkoznak ránk, nagyon sok helyen nincsenek nevesítve a nemzetiségek. Pontosán ebből adódnak a problémák, hogy a nemzetiség szó nem szerepel a rendeletben vagy a törvényben. Így ezáltal egy adott intézményvezető, egy hivatal vagy bármi más, akár egy vagyonkezelő pontosan ezt a mellékutat vagy ezt a nem nevesítést használja ki azon a területen, hogy a saját jogát érvényesítse, ezáltal mi sokszor hátrányba kerülünk, és hiába egyértelmű, hogy a nemzetiségek is beletartoznak ebbe. Nagyon sokan azt követelik meg, vagy az a kérés, hogy mivel nincs nevesítve, vagy nincs pontosan leírva, ezáltal nem tudnak az ügygel foglalkozni. Itt pontosan az lenne a kérés először is, amit államtitkár úr elmondott,

hogy ha ilyen iránymutatást tudnának nyújtani az intézmények részére, hogy a nemzetiségek is beletartoznak, akkor ezt megköszönjük. Nekem ez lett volna a kérés mindenféleképpen, hogy ez fontos, mert rengeteg ilyen ügyel szembesülünk mostanság, így négy év tapasztalata folytán. Sikerült nagyon sok ügyben előrelépni és a nemzetiségi szót szerepeltetni, vagy országos önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat szerepel egy adott rendeletben vagy törvényben, ami már merőben megkönnyítette a munkánkat. Ez lenne a kérés, hogy vagy egy iránymutatás legyen, vagy tényleg a rendeletben nemzetiség szerepeljen, és akkor szerintem egyértelmű az intézményvezetők és mindenki részére, hogy pontosan mire vonatkozik. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Miután nem jelezték az asztal körül ülők, hogy szót kérnének, megkérdezem az albizottság tagjait, hogy Kakukné dr. Partics Krisztina intézményvezetőnek, a Manolisz Glezosz 12 Évfolyamos Kiegészítő Görög Nyelvoktató Iskola vezetőjének megadjuk-e a szót. Aki úgy gondolja, hogy igen, legyen szíves felemelni a kezét! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. Egyhangúlag megszavaztuk, hogy az intézményvezető asszony szót kapjon. Kérem, hogy egy mikrofonközeleli helyen foglaljon helyet! *(Megtörténik.)* Tessék parancsolni!

KAKUKNÉ DR. PARTICS KRISZTINA igazgató (Manolisz Glezosz 12 Évfolyamos Kiegészítő Görög Nyelvoktató Iskola): Nagyon szépen köszönöm, hogy megkaptam a szót. Tisztelettel köszöntöm a görög iskola nevében a megjelenteket. Gyakorlati és elméleti szempontból is szeretnék az elhangzottakhoz hozzászólni, rögtön reagálva a legutóbb elhangzott kérdésre, hogy hány szülőt érint ez a probléma, fordulnak-e hasonló jellegű kérdéssel a szülők a jogértelmező intézményvezetőkhez, a KLIK-vezetőkhez. Igen, nagyon sokan. Ez volt valóban az az egyedi eset, ami eljutott az ombudsmani hivatalig. Én a 2015-16-os tanévtől vezetem ezt az intézményt, és attól a tanévtől kezdve minden félévkor és tanév végén elküldjük az osztályzatokat a nappali iskolákba, tehát a tankötelezettséget teljesítő iskolákba. Rengetegen, több százan jeleznek vissza intézményvezetők, szülők, hogy mi a teendőjük annak ellenére, hogy írásban, e-mailben az iskola honlapján, az összes lehetséges fórumon, a Facebookon, mindenhol minden alkalommal tájékoztatjuk a hatályos jogszabály szövegét megküldve mind az intézményvezetőket, mind a tankötelezettséget teljesítő iskolák intézményvezetőit, mind pedig a szülőket arról, hogy mi a teendőjük ezzel kapcsolatban.

A gyakorlati tapasztalat pedig az, ezt pedig a szülői oldalról kapjuk visszajelzésként, hogy mindennek ellenére nagyrészt nem kerülnek a nappali iskola bizonyítványába a nálunk, a kiegészítő nemzetiségi iskolában szerzett osztályzatok. Ezt a saját három gyermekem példáján is igazolni tudom, holott jó kapcsolatban vagyok az intézményvezetővel. Én azt gondolom, hogy ez mind a jogszabály-értelmezésre vezethető vissza. Én egyértelműen szükségesnek látom a szöveg minimális módosítását, a jogszabályszöveg minimális módosítását. Javaslatom is lenne, hogy a „beszámítandó helyett a „bejegyzendő” kifejezést kell szerepeltetni. Ezen áll vagy bukik a dolog.

Ezzel kapcsolatosan elhangzott az, hogy a fenntartók, amelyek a nemzetiségi önkormányzatok, az országos nemzetiségi önkormányzatok, amióta jogszabályszöveg nem változott, nem kaptak tájékoztatást. Viszont lecserelődtek a fenntartói közgyűlések. Én igenis szükségesnek tartanám a tájékoztatás újfent történő megküldését, illetve hogy az érintett nappali iskolák, tankötelezettséget teljesítő iskolák is tájékoztatva legyenek a teendőikről. Természetesen ez úgy is történhet, hogy a kiegészítő oktatást végző iskolák értesítik közvetlenül, ennek a gyakorlati útja többféle lehet.

A másik probléma kevésbé gyakorlati, inkább elméleti, ami elhangzott a 20/2012-es EMMI-rendeletnek azon szakaszával kapcsolatosan, ami arra vonatkozik, hogy a vendégtanulói jogviszony engedélyezése a tankötelezettséget teljesítő iskola vezetőjének hatáskörébe utalja a vendégtanulói jogviszony engedélyezését. Itt nem szerepel a nemzetiségi kiegészítő oktatásban való vendégtanulói jogviszony létesítése, azonban ha ez egy általános jogszabály, mint ahogy ez itt elhangzott, akkor az rá is vonatkozik. Itt viszont szintén több tankötelezettséget teljesítő iskola vezetője megkérdezett, megkeresett, azt gondolom, jogosan azzal, hogy ő az adott tanulónak a nappali iskolában való teljesítménye alapján nem engedélyezné azt, hogy plusz kötelezettséget vállaljon magára, és nem engedélyezi, hogy létrejöjjön a kiegészítő nemzetiségi iskolában a vendégtanulói jogviszony. Ez viszont, úgy vélem, alkotmányos jogot sért, merthogy mindenkinek alkotmányos joga a nemzetiségi oktatásban részt venni. Ezt az ellentmondást is szintén valahogy jogszabályi keretek között, de mindenképpen rendezni kell.

Szalayné Sándor Erzsébet előadása során elhangzott, az egyik dián szerepelt, hogy a jogértelmezés az, hogy köteles megjeleníteni. Ha jól tudom, ha jól emlékszem, lehet, hogy rosszul jegyeztem fel, akkor javítson ki, az van, hogy „és mentesítene negyedik osztálytól az idegen nyelv tanulása alól”. Nem gondolom, hogy ez konjunktív feltétel kéne, hogy legyen. Azt gondolom, attól, hogy megjelenik a kiegészítő nemzetiségi oktatásban szerzett osztályzat, még igenis igényt tarthat az adott tanuló arra, hogy a tankötelezettséget teljesítő iskolában ő megtanulja az iskola által ajánlott idegen nyelvet negyedik osztálytól. Ezek ne konjunktív feltételek legyenek, de lehet, hogy tévedek... *(Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet: Kérelemre!)* Kérelemre, jó. Tehát mindenképpen csak kérelemre. De a nemzetiségi osztályzat jelenhessen meg akkor is, ha a tanuló azt választja, hogy ezt ő plusz kötelezettségként, nem pedig az idegen nyelv tanulása alóli felmentésként kéri.

Még egy pontban szeretnék szólni. Megkaptam én is előzetesen a jelentést, Köszönöm szépen, volt módom tanulmányozni. Szeretnék egy adatbeli helyesbítést kérni. A jelentés 5. oldalán az első kérdésnél a következő szerepel, Arra a kérdésre válaszolva, hogy hazánkban jelenleg hol és hány fővel folyik kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatás, a jelentéshez az államtitkár válasza szerint a 2015-16-os tanévben a Manolisz Glezosz 12 Évfolyamos Kiegészítő Görög Nyelvoktató Iskolában a székhelyen és annak hét telephelyén látja el feladatait, 98 általános iskolás, valamint 54 gimnáziumi tanuló oktatását biztosítja. Ezek az adatok, nem tudom, honnan származnak, de az általunk leadott szerint - a KIR-STAT-ban visszanyitottuk, és ugyanígy a MÁK-nak leadott statisztikák szerint - 237 tanulónk volt és nem 152. Ezt kérnénk szépen helyesbíteni. A telephelyek száma abban a tanévben 15 volt, és nem 7.

Ha megengedik, nagyon röviden a konkrét esetre vonatkozóan szeretném a személyes tapasztalataimat elmondani. Itt nem arról volt szó, hogy a tankötelezettséget teljesítő iskola igazgatója rávágott egy választ. A szülővel, azzal az érintett igazgatóval többször körbejártuk ezt a problémát. Az EMMI-től telefonon választ kértünk, és ott akkor az volt a válasz, hogy kétszeres könyvelés nincsen, ezért nem szerepelhet a nappali és a kiegészítő iskola törzskönyvében is ugyanaz az osztályzat. *(Kraszlán István: Ez nem a mi válaszuk volt.)*

ELNÖK: Azt javaslom, hogy ha a hölgy elmondta a magáét, majd akkor térjünk vissza a vita részére.

KAKUKNÉ DR. PARTICS KRISZTINA igazgató (Manolisz Glezosz 12 Évfolyamos Kiegészítő Görög Nyelvoktató Iskola): Akkor ezt a problémát úgy, ahogy vázolták, sok mindenkivel körbejártuk, és így került megállapításra vagy jogszabály-

értelmezésre. Ettől függetlenül továbbra is mindig minden iskolának megküldjük a kiegészítő nemzetiségi osztályzatokat vagy abban az oktatásban szerzett osztályzatokat. Nagyon szépen köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen ezt a kiegészítőt is. A gyakorlatban zajló eseményekről tudunk így tájékozódni. Számomra dr. Monostori Zoltán okfejtése, illetve a jogszabályi háttér felvázolása elég egyértelműen azt támasztja alá, hogy ez itt rendben van. Viszont számos példa bizonyítja, most konkrétan ez az egy példa, amiről én annak idején a görög szószólótársamtól hallottam először is, én is azt mondtam így rögtön neki, hogy pedig ez teljesen egyértelmű és teljesen tisztázott, de úgy tűnik, hogy nem mindenki számára. A helyettes államtitkár úr felhívta a figyelmet, hogy igen, az intézményvezetőknek és a Klebelsberg-központoknak, a kerületeknek is célszerű lesz elküldeni ilyen tájékoztatót. Van egy olyan ígéretünk, hogy minden tankerület kap nemzetiségi referenst. Nem tudom ugyan, hogy pillanatnyilag ez a kérdés hol áll, de biztos, hogy nagyon sok jogszabályt rosszul vagy a sok jogszabályban elrejtett információkat nem összehangolva értelmezik és ilyenből keletkeznek azok az anomáliák, amelyek ugyanakkor a családoknak, tanulóknak, továbbtanulni szándékozó gyerekeknek nehézségeket okozhatnak.

Én is tisztelettel kérem egyrészt a szaktárca jelenlévő képviselőit is, hogy ez ügyben határozott tájékoztatást kapjanak az intézményvezetők, illetve a Klebelsberg-központok is, valamint az országos és helyi nemzetiségi önkormányzatok adott esetben. Kérdezem, hogy ezek után van-e szükség arra, hogy mi megfogalmazzunk egy javaslatot, a konkrét jogszabályokat kiegészítendő. *(Jelzésre:)* Dr. Monostori Zoltán úrnak adom meg a szót.

DR. MONOSTORI ZOLTÁN főosztályvezető-helyettes (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Köszönöm. Az egyik probléma, amit igazgató asszony említett, az intézményvezető döntése a vendégtanulói jogviszony esetén. Azt mondom, hogy a 20/2012-es EMMI-rendelet valóban az intézményvezető döntéséhez telepíti, hogy engedélyezi vendégtanulói jogviszony létesítését, viszont a 17-es rendelet pedig kötelezővé teszi, hogy az iskola igazgatójának kötelező engedélyezni a kiegészítő nemzetiségi oktatásban történő vendégtanulói részvételt.

A 20/2012-es minden iskolára vonatkozik és általános szabályozást tartalmaz, tehát nyilvánvalóan nem lehet kötelezően előírni azt, hogy minden egyes tanuló esetében bárhol vendégtanulói jogviszony létesítését engedélyezzék. A nemzetiségi irányelv viszont kötelezővé teszi. Itt tisztáztuk az elején pontosan, hogy ugyebár egy jogértelmezési kérdés volt az is, hogy a 17-es irányelvet a nem nemzetiségi oktatást folytató intézményeknek kell-e alkalmazni. Ez az ombudsmanhelyettes asszonnyal az EMMI-nek közös álláspontja, hogy ez minden intézményre vonatkozik, tehát minden magyar köznevelési intézményre kiterjed a hatálya.

ELNÖK: Köszönöm szépen. helyettes államtitkár úr jelezte, hogy szót kér. Tessék parancsolni!

DR. MARUZSA ZOLTÁN, az Emberi Erőforrások Minisztériuma köznevelésért felelős helyettes államtitkára: Nagyon köszönöm, hogy itt, a bizottsági ülésen szembesít azzal az igazgató asszony, hogy vannak ilyen ügyek. Ellenőrizni fogom, hogy ez jelzésként bejött-e a minisztériumhoz, mert az igazgató felelőssége nemcsak itt van meg most, ebben a teremben, hanem meglett volna az elmúlt években is, ha ez a probléma fennáll, és akkor nem egy szülővel kell az ügyet elvinni egyébként az ombudsmanhoz, hanem először szerintem meg lehet keresni a tárcát is. Nem tudom,

történt-e ilyen. De attól nem vagyok boldog, hogy egyébként ezt itt kell megbeszéljük, mert az ügyek rendezése egyébként nem ide való. Ide akkor kéne jönnie, amikor már a konfliktusokon túl vagyunk, amikor valamit nem teljesítünk, amikor valami olyan politikai rendezendő ügy van, ami egyébként erre a szintre tartozik. De ha ilyen gondja volt a görög iskolának, akkor szerintem nem lett volna baj, ha előbb is jelzésre kerül valamilyen más módon. Ezt hadd nehezményezzem egy kicsit! Örömmel segítünk benne. Ha vannak konkrét ügyek, amelyekben el tudunk járni, akkor el fogunk járni.

Azt gondolom, a jogi helyzet szerintünk világos. Megnézzük, hogy lehet-e egyértelművé tenni. Ezt is ígérem. Az is hozzátartozik az ügyhöz egyébként, hogy mindig mindenki nagyon szereti megkérdezni, miért nem egy helyen vannak a jogszabályok. Hogy mondjam, kiadhatunk egy darab törvényt, egy darab rendeletet és egy darab miniszteri rendeletet is. Akkor ezer oldalas lesz az az egy. Akkor egy helyen lesz, de akkor is össze kell nézni, hogy mi mivel függ össze. Mindennek helye van, hogy mi miért ott van szabályozva. Ilyen szabályozás sehol a világon nincs, hogy minden egy helyen legyen. Sajnos annyi a szabály, hogy ezeknek a rendje valahogy a világban mindenütt nagyon hasonló, és igen, nem egyazon rendeletben vannak az ügyek. Lehet, hogy lesz olyan is, amikor minden egy jogszabályban szabályozható lesz, és akkor egy kérdéskört legalább ki tudunk pipálni, hogy legalább egy helyen van szabályozva. Ezzel együtt is ha ez ennyi konkrét ügyet érint, erről egy gyűjtést nagyon megköszönök, hogy melyik intézmények, mely tanulók stb. A KIR-STAT-ot ellenőrizzük, hogy melyik állapokra vonatkozóan adott adatot a minisztérium. Ha hibásan adtuk, akkor azért elnézést kérünk, ha a KIR-STAT-ban van valami hiba, akkor az intézmény adatközlésére vonatkozhat. Ennek utána tudunk járni és tisztázhatjuk. Az ügy érdemére egyébként ez befolyást nem gyakorolhat, mert hogy hányan vannak, a konkrét esetet, ügyet vizsgáltunk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen ezt a kiegészítést is. Látom, Kraszlán István úr is jelezte, hogy szót kér. Átadom a szót.

KRASZLÁN ISTVÁN (Emberi Erőforrások Minisztériuma): Nagyon szépen köszönöm. Tekintettel arra, hogy annak idején, amikor ez a konkrét probléma felmerült, én beszéltem telefonon igazgató asszonnyal, mármint a tankötelezettséget biztosító igazgató asszonnyal a kérdéstről. Ő megkeresett engem, hogy valóban van-e ilyen kötelezettsége az intézménynek, hogy a szülői kérésnek eleget tegyen. Valóban ő vitatta akkor a telefonbeszélgetés alapján, hogy neki bármit is be kellene jegyezni, de a minisztérium álláspontja ezzel kapcsolatban az, hogy a jogszabály egyértelműen az intézménynek határozza meg feladataként, hogy be kell számítani a tanulmányokat. Ez a kifejezés itt elhangzott. Én azt az álláspontot képviseltem, hogy ez az ő esetükben azt jelenti, hogy bizony a törzskönyvben és a bizonyítványban ennek meg kell jelennie. Igazgató asszony a beszélgetésünk után később arról tájékoztatott, hogy a végén így jártak el. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem, hogy van-e még további kérdés vagy észrevétel. *(Nincs jelentkező.)* Azt gondolom, mindenképpen fontos lesz egy tájékoztatót kiadni az érintett intézményeknek, ahol ezek a kérdések felmerülhetnek. Egyre több intézmény fog kiegészítő nemzetiségi nyelvoktatással foglalkozni, hiszen a jogszabály azt írja elő, hogy ahol 8 tanuló szülője nem kéri, tehát kevesebb, ott ezt az oktatási formát be kell vezetni, és jó, ha ezekkel az intézmények adott esetben, még ha ez konkrétan egy olyan intézményben is lehet, ahol nemzetiségi nevelést látnak el, tisztában vannak. Nagy tisztelettel megköszönnénk, ha ezt megtennék és ez ügyben a

segítségünkre lesznek, mármint a nemzetiségi intézményeknek és a tanulóknak. Köszönöm szépen.

Köszönöm szépen ombudsmanhelyettes asszony előadását, a probléma ismertetését, helyettes államtitkár úrnak és Monostori Zoltán úrnak a további kiegészítéseket. Ha senkinek nincsen további kérdése, akkor az első napirendi pontot lezárom. Köszönöm szépen.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosítására vonatkozó javaslat megvitatása

Rátérünk a második napirendi pont tárgyalására, mely napirendi pontot Ritter Imre német szöszóló úr, az albizottság tagja javaslatára vettük fel ma a napirendjeink közé. A tárgykör a nemzetiségi pótlék emelésének a kérdését érinti. Kérem szöszóló urat a probléma ismertetésére.

Ritter Imre hozzászólása

RITTER IMRE német nemzetiségi szöszóló: Köszönöm szépen. Igyekszem nagyon röviden szólni, bár szerintem az előző napirendnél nagyon jó volt, hogy részletesen, érdemben áttekintettük. Több, mint egy évvel ezelőtt kezdtük el azt a munkát, amelynek a lényege és célja lenne a nemzetiségi óvodapedagógus- és a nemzetiségi tanárképzés, illetve a pályán lévők megbecsülésének a javítása. Teljes körű felmérést végeztünk valamennyi nemzetiségnél a nemzetiségi óvodákra, és valóban szélsőségesen rossz a helyzet. Leültünk a hét képző egyetemmel is. Nem akarom az egyéves folyamatot végigmondani, hiszen a menetközben legalább 8-10 alkalommal kidolgozott anyagokat, azok változásait minden létező szintnek megküldtük és leegyeztettük. A 2018-as központi költségvetési törvényben közel 600 millió forint lett biztosítva arra, hogy a nemzetiségi pótlék emelését, illetve a nemzetiségi óvodapedagógus-képzés mennyiségének és színvonalának a javítását 2018-ban el lehessen indítani. Egészen az elmúlt hetekig, mivel eredetileg 3 és félmilliárd forintról indult a kezdeményezés és program, és ennek valamivel több mint 20 százaléka maradt a végére, abban voltak eltérő vélemények, hogy csak a nemzetiségi óvodapedagógusoknak legyen 2018. január 1-jétől és magasabb mértékű nemzetiségipótlék-emelés és 2019-től a nemzetiségi tanároknak, iskolai tanároknak, tanítóknak, vagy pedig a teljes körre terjedjen ki a nemzetiségi pótlék emelése. Ebben az esetben nyilvánvalóan jóval alacsonyabb mértékű.

Az Országos Nemzetiségi Önkormányzatok Szövetsége és több szöszóló véleménye alapján is végül is az maradt az utolsó javaslat, hogy valamennyi nemzetiségi pedagógusra terjedjen ki a pótlékemelés. Ez a 2018-as központi költségvetési törvényben biztosított összeget alapul véve arra ad lehetőséget, hogy a jelenlegi 10 százalékos nemzetiségi pótlékot 15 százalékra emeljük. Ez a 2011. évi CXC. köznevelési törvény 8. melléklet 1. pontjának, a pótlékok mértékének a módosítását igényli. Tudom, hogy a választások közelsége és sok minden más miatt kétharmados törvények módosítását a kormányzat nem kezdeményezi ugyanúgy, ahogy a nemzetiségi törvényt, a beadás előtti állapotnál, ennél a törvénymódosításnál is mi azt vállaljuk a nemzetiségi bizottság részéről, hogy ahogy ezt korábban is néhány esetben megtettük, a parlament valamennyi frakciójával és a független képviselőkkel is leegyeztetjük, hogy az általunk, a nemzetiségi bizottság által benyújtásra kerülő törvénymódosítási javaslatot fogadják el és ne kezdeményezzenek bármilyen további módosító javaslatot, a törvény egyéb pontjainak esetleges megnyitását.

Abban biztos vagyok, hogy ebben megvan a politikai szándék a kormányzat és a Fidesz-KDNP-frakció részéről is, és nagy bizonyossággal ezt el tudjuk érni az ellenzéki frakciónál is. Ehhez kérném az albizottság támogatását, illetve a hétfői nemzetiségi bizottsági ülésen majd a nemzetiségi bizottság ülésére is napirendre kerül ugyanúgy, mint a nemzetiségi törvényt módosító csomagnál, a hétfői állapot és nemzetiségi bizottsággal történt ismételt tárgyalás után rövid úton megküldjük valamennyi frakciónak, és valamennyi frakció egyetértése esetén a november 7-i nemzetiségi bizottsági ülésen fogadnánk el már a konkrétan benyújtandó törvénymódosító javaslatot.

Egy dolgot szeretnénk csak kiemelni. Valamennyi nemzetiségi pótlékra jogosult nemzetiségi pedagógusra vonatkozik, valamennyi nemzetiségre, és valamennyi fenntartóra az egyházi, a KLIK-es, a települési önkormányzati, az országos vagy helyi nemzetiségi önkormányzati vagy akár alapítványi fenntartású nemzetiségi óvodákra és iskolákra is. Tehát minden nemzetiségre és minden nemzetiségi pedagógusra, aki jelenleg is jogosult a nemzetiségi pótlékre. Ezt annak idején, amikor egy éve elindítottuk, akkor államtitkár-helyettes úrral megállapodtunk, hogy ebben a körben a pótlékjogosultság kérdését nem vetjük fel, függetlenül attól, hogy vannak ott is anomáliáink, de az elején megállapodtunk benne, és így a pótlékjogosultsághoz nem kívánunk semmilyen formában most hozzányúlni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megadom a szót helyettes államtitkár úrnak.

Dr. Maruzsa Zoltán hozzászólása

DR. MARUZSA ZOLTÁN, az Emberi Erőforrások Minisztériuma köznevelésért felelős helyettes államtitkára: Tárcaálláspontot tudok mondani, hiszen a kormány elé ezt az anyagot értelemszerűen mi nem vittük, de egyeztetve van velünk. A tartalmával tudunk azonosulni. Valóban a célja a nemzetiségi pedagógusellátás biztosítása, javítása. Azt gondolom, ez mindannyiunk közös érdeke itt, a teremben. Sőt, ezzel külön vizsgálattal külön is foglalkoztunk, együtt dolgoztunk ebben az ügyben. Én egy támogató véleményt tudok mondani azzal, ami elhangzott szószóló úrtól, hogy a kormány az éves munkaterve szerint oktatási jogszabályok, közművelődési törvény, felsőoktatási törvény benyújtására ebben a ciklusban már nem tesz javaslatot, de ha bizottsági javaslatként be tud menni, a frakciók és a parlament munkaterhelése engedi, magyarul tőlünk kívül álló módon nem tárca-előterjesztésként, de át tud menni, akkor mi ezt örömmel üdvözljük.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kérdezem az albizottság jelenlévő tagjait, van-e kérdésük vagy észrevételük a kérdéssel kapcsolatban. *(Nincs jelentkező.)* Kérdezem szószólótársaimat, van-e észrevételük. *(Nincs jelentkező.)*

Határozathozatal

Amennyiben nincs, azt gondolom, nekünk, az albizottság tagjainak az a lehetséges eljárásunk, hogy a főbizottság, a Magyarországi nemzetiségek bizottsága felé ezt a javaslatot megtegyük és a hétfői ülés napirendjére felvetessük a nemzetiségek bizottsága ülésére.

Aki ezzel egyetért, kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Köszönöm szépen. Az albizottsági tagok mindegyike egyetért a javaslattal. Köszönöm szépen. A második napirendi pontot is lezártnak tekintem.

Tájékoztató a roma holokauszt oktatásának társadalmi szemléletformáló szerepéről és hazai helyzetéről

Munkánkat a harmadik napirendi pont tárgyalásával fogjuk folytatni. A harmadik napirendi pontban ismét dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet ombudsmanhelyettes asszony előadását, illetve ismertetőjét fogjuk meghallgatni. Az elmúlt időszak jelentős munkája az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettese feltárása a roma holokauszt oktatásának társadalmi szemléletformáló szerepéről és hazai helyzetéről. Kérem ombudsmanhelyettes asszonyt, hogy ezt a különleges állásfoglalást ismertesse az albizottság tagjaival és a vendégekkel. Köszönöm. Átadom a szót.

Dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet tájékoztatója

DR. SZALAYNÉ DR. SÁNDOR ERZSÉBET, a Magyarországon élő nemzetiségek jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes: Köszönöm szépen, elnök asszony. 2015-ben született meg az az elhatározás, hogy feltérképezzük a Magyarországon használt tankönyvek nemzetiségi vonatkozású tartalmát. Amikor ezt a munkát elkezdjük, akkor néhány hónappal később arról is értesültünk, hogy más egyéb olyan szervezetek is elkezdtek nagyjából hasonló feladatot elvégezni, hogyhogy nem, és ez örömmel töltött el bennünket, hogy ez a kérdés és a nemzetiségi tartalmak hiánya vagy számos esetben hibás megjelenése vagy hibás interpretálása a Magyarországon használt általában használt tankönyvekben, ez bizony egy nagyon szerencsétlen dolog.

Felmérve azt, hogy túllépi a mi személyi állományunk lehetőségeit az a körülmény, hogy teljes körű tankönyvvizsgálatot végezzünk, hiszen alapvetően jóformán egy egész kutatócsoport és csapat kell ahhoz, hogy ezt hézagmentesen meg tudja tenni, néhány olyan körülmény ragadt és maradt meg az elképzelésből, amelyeknek az egyike a jelen állásfoglalásban feldolgozott és bemutatott témakör. A roma holokausztról, és nem magáról a roma holokausztról mint jelenségről, de ennek az oktatásáról szól ez az elvi állásfoglalás.

Az a cél ezzel, hogy a képzésben, az emberi jogi képzésben, a nemzetiségeket érintő vagy nemzetiségekről szóló információknak a formális és nem formális oktatásban való közvetítéséről adjunk egy hazai képet, hogy hogyan néz ez ki, ha kinéz egyáltalán bárhogyan itthon, illetve vannak-e másfajta nemzetközi tapasztalatok, amelyek adott esetben példaként vagy mintaként szolgálhatnak mindazok számára, akik magyarországi oktatási intézményekben oktatást és képzést folytatnak és kapcsolatba kerülnek azzal a generációval, amely majd a nemzetiségeink szempontjából is a jövőt biztosítani fogja.

Több mint egy és fél éves munka van ebben a 25 oldalban, amivel kapcsolatban arra kérem a kollégáimat, hogy legyenek kedvesek egy-egy példányt elnök asszony engedélyével, amit előzetesen megkértünk, szétosztani annak érdekében, hogy fizikailag is kézbe vehető legyen. *(Megtörténik.)* Mindjárt az elején ennek az anyagnak - a szokásoktól eltérően - jelezve van talán az is, hogy a műfaji meghatározása ennek az elvi állásfoglalásnak egyelőre, ha szabad azt mondanom, annyiban bizonytalan, hogy közelít egy tudományos munkának, egy rendes kutatásnak a minőségéhez, és ezért hálával tartozom a kollégáimnak, munkatársaimnak, elsősorban Tordai Edinának, aki a munka oroslánrészét elvégezte az elvi állásfoglalás előkészítésében. Ez azért is furcsa, mert nem szoktunk ilyen tartalmakat az elejére tenni, de egy nagyon komplex, nagyon összetett és természetesen nagyon szenzitív kérdéstről van szó, ami önmagában véve is egy eléggé

elhallgatott része a történelemnek, és nem feltétlenül a magyar történelemoktatás részeként, hanem általában véve az. Arra gondoltunk, hogy egyáltalán a történelem és a Magyarországon élő nemzetiségeink és azon belül is a roma közösség megítélését kiegészítendő, ez a tanulmány egyfajta segítség lehet mindazoknak a számára, akik komolyan gondolják a saját tevékenységüket oktatóként, tanárként.

Ha megnézik a tartalomjegyzéket, látni fogják, hogy egy rövid tény- és terminológiavezetéssel kezdődik. Ez is jelzi, ez a része az állásfoglalásnak, hogy kutatók is vitatkoznak egymással a számadatokon, a történések sorrendjén, de egy csomó eleme már ennek a kérdéskörnek túljutott a tudományos viták szintjén, úgyhogy ezeket igyekeztünk, az evidenciának tekinthető és igazolható körülményeket igyekeztünk az első részben, az állásfoglalás első részében leírni és mindazokkal a forrásokkal igazolni, amelyek elérhetőek voltak számunkra hazai, illetve külföldi kutatók és kutatások eredményei alapján.

Ezt követően a második része, eleme az állásfoglalásnak pedig az, hogy megnéztük, vajon az oktatásban hol jelenik meg, ha megjelenik, milyen formában, és vannak-e erre vonatkozó olyan nemzetközi kötelezettségek akár, amelyeket többek között Magyarország is vállalt, amikor egy-egy nemzetközi szerződést aláírt, amelyek arra utalnak, hogy márpedig az oktatásnak szerves része kell hogy legyen minden olyan történelmi esemény, amely nagymértékben meghatározta egy-egy közösségnek és a társadalom egészének ezt körülvéve az életét és a helyzetét.

A harmadik része az állásfoglalásnak pedig igyekszik azt az ombudsmani előzményt megmutatni, amely az elmúlt huszonvalahány év alatt ezzel a témakörrel összefüggésben nyomon követhető és egyfajta intézményi emlékezetet is igyekeztünk megmutatni és írásba foglalni a témakörrel kapcsolatban.

Aztán a negyedik pont pedig a praktikus része, ha úgy tetszik, a formális oktatás, az, hogy a tankönyvtartalmakban mit látunk, mit nem látunk, vajon mennyiben van jelen, hogyan jelenik meg a pedagógusképzésben, illetve továbbképzésben, milyen oktatási segédanyagok érhetőek el már most, illetve milyenek lennének, tehát mi lenne szerencsés, ha elérhetővé válna.

Az utolsó pontban egy olyan nem formális oktatásra kívánjuk felhívni a figyelmet, amely az utóbbi években egyre szélesebb körben teszi lehetővé azt, hogy az emberi jogi és kisebbségi jogi vagy a nemzetiségi jogokkal összefüggő érzékenyítést ezzel az interaktív módszerrel a fiatalabb generáció számára elérhetővé tegyük.

Jó szívvel ajánlom a figyelmükbe. Biztos, hogy ezzel a témakörrel, még akár ha azt a célját is nézzük, hogy valójában az oktatás számára kívánunk egyfajta kiindulópontot, inkább úgy fogalmazok, nyújtani, fogadják jó szívvel, és ne tekintsék egy teljes körű anyagnak, de mindenképpen egy olyan megalapozott dokumentum, amelynek az elkészítése, úgy gondolom, nekem kötelességem volt.

ELNÖK: Köszönöm szépen ombudsmanhelyettes asszony tájékoztatóját, illetve az elkészített anyag előállítását - ez most nem egy kifejezetten jó szó - során végzett munkát a kollégáknak is. Nekem is meggyőződésem, hogy a hazai nemzetiségekről az általános és középiskolákban nagyon kevés információhoz jutnak a nem nemzetiségekhez tartozó tanulók, ami azért is óriási hiányosság, mert amit ismerünk, azzal nyilván más a kapcsolatunk, ahhoz más a viszonyulásunk. Éppen ezért minden fórumon hangoztatni szoktam, hogy a nemzetiségekről igenis mindenkinek tudnia kell, mind a tizenháromról adott esetben. Néhány évvel ezelőtt elkezdődött egy folyamat, aminek nem lett vége, egy bizonyos Körtánc nevű kiadványra talán a kollégáim is emlékeznek, ahol az összes nemzetiséget bemutatták volna - de valahol félúton félbeszakadt -, amit nyilván jól lehetett volna a közoktatásban, a köznevelésben is hasznosítani. Azt hiszem, ezen a területen nekünk is van

felelősségünk és feladatunk a jövőben is. Köszönünk minden ilyen tájékoztató anyagot, amit én magam is örömmel veszek kézbe, mert nekem is hiányosak az ismereteim.

Kérdezem a kollégáimat, hogy van-e valakinek a témakörhöz kapcsolódó kérdése, észrevétele. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, még egyszer megköszönöm az ombudsmani hivatal munkatársainak ezt a munkát, Szalayné Sándor Erzsébetnek az ismertetőt. A harmadik napirendi pontot lezárom.

Egyebek

Áttérünk a negyedik napirendi pontra, aminek a klasszikus témája az egyebek. Kérdezem szószólótársaimat, van-e valakinek kérdése, valamilyen tájékoztatás jellegű közreadandója. *(Jelzésre:)* Kérem a Szerb Országos Önkormányzat elnökét, hogy foglaljon helyet, mert jelezte, hogy szeretne az albizottság tagjaihoz szólni.

SZUTOR LÁSZLÓNÉ elnök (Szerb Országos Önkormányzat): Köszönöm szépen, elnök asszony. Üdvözlöm én is a bizottságot. Szeretnék egy javaslatot tenni. A nemzetiségi köznevelés ellentmondásai a gyakorlati tapasztalatai alapján dr. Lásztity Jovánka, a Nikola Tesla Óvoda, Általános, Középiskola és Kollégium igazgatója szeretné megosztani önökkel a gyakorlati tapasztalatait, ha megengedik.

ELNÖK: Köszönöm szépen a felvetést. Kérdezem az albizottsági tagokat, hogy egyetértene-e azzal, hogy dr. Lásztity Jovánka asszonynak megadjuk a szót. Aki egyetért, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Kérem szépen igazgató asszonyt, hogy foglaljon helyet körünkben!

DR. LÁSZTITY JOVÁNKA igazgató (Nikola Tesla Óvoda, Általános, Középiskola és Kollégium): Jó napot kívánok! Üdvözlöm az albizottság tagjait. Köszönöm szépen, hogy szót kaptam, ígérem, nem fogok vele visszaélni. Tényleg csak egy-két olyan témát szeretnék felvetni, amiben a helyettes államtitkár úrral is sikerült szót váltanom. Abból a célból említeném meg ezeket, hogy egyrészt azok a nemzetiségek, amelyek iskolarendszerrel rendelkeznek, van-e hasonló tapasztalatuk, ha van, akkor ezt hogyan kezelik, illetve az elkövetkezendő időszakokra esetleg gondoljunk ezekre a témákra is, mert előbb-utóbb szerintem akár még jogértelmezési problémák is lehetnek belőle.

Az első nagyon rövid problémám a tantárgymegnevezéssel kapcsolatos, mégpedig a nemzetiségi nyelv és irodalom tantárgy megnevezése kapcsán már most, az érettségi időszakban problémánk volt, ugyanis sem a bizonyítványok nem voltak megfelelően nyomtatva, illetve az az abszurdum fordult elő, hogy a középiskolai bizonyítványban meglévő tantárgy, ami a szerb nyelv, irodalom, német nyelv, irodalom, horvát nyelv, irodalom volt, mint olyan nem létezett, hanem nemzetiségi nyelv és irodalomból kellett érettségizni, ad absurdum még azt is fel lehetne tenni, hogy olyan tantárgyból kellett érettségizni, amely nem létezik, vagy nem volt osztályozva a gyerek négy éve alatt.

Itt van egy ellentmondás, mert egyszer van a 40/2003-as OEM-rendelet, illetve van a 17/2013-as EMMI-rendelet. Az egyikben szerb nyelv és irodalom, illetve szerb népmeseret szerepel, a másikban viszont nemzetiségi nyelv és irodalom szerepel. Szeretném, ha abban támogatna az albizottság, és én ezért harcolni is fogok, hogy ne nemzetiségi nyelv és irodalom legyen. Ez például azt jelenti, hogy a német nyelv és irodalom szakos tanárok, akiket Magyarországon képeznek, nem tanítják mondjuk Goethe-t vagy Thomas Mannt? Ha azt mondom, hogy nemzetiségi, az azt jelenti, hogy magyarországi nemzetiségi nyelv és irodalom. Szerintem Vujicsics

Tihamér forogna a sírjában, ha azt állítanák, hogy ő nem az egyetemleges szerb kultúra képviselője. Felmentem az ELTE honlapjára, megnéztem a képzési rendszereket, és egészen más képzése van egy nyelvtanárnak, és egészen más képzése van egy magyar nyelv és irodalom szakos tanárnak. Az idegen nyelvet három órában oktatják hetente, a nemzetiségi nyelv és irodalmat pedig hat, illetve hét órában, ez attól függ, hogy az iskola hogyan dönt a saját pedagógiai programjában. Teljesen más a képzés, teljesen mások a követelmények, teljesen más a módszertan. Úgy gondolom, ezek az emberek az összes magyarországi nemzetiség esetében nem nyelvtanárok, ők nyelv és irodalom szakos tanárok. Úgy gondolom, ha egységesítésre kerül az ellentmondás a két törvényi hely között, akkor inkább afelé kellene a nemzetiségi közösségeknek hajlani, hogy a nyelv és irodalom szakos tanár maradjon meg, mert szerintem ez az, ami igazándiból fedi azt a képzést és azt a munkát, amit ezek az emberek utána végeznek.

A másik probléma a nyelvvizsga-megfeleltetés. Ez különösen azért aktuális, mert ismereteim szerint a kormányzat tervei között szerepel, hogy belátható időn belül csak megfelelő nyelvvizsga-bizonyítvánnyal lehet a felsőfokú intézményekbe egyáltalán jelentkezni. Ez egy olyan versenyelőnyt jelentene a nemzetiségi köznevelési intézményeknek, hogy tulajdonképpen a mi intézményeinkbe járó gyermekeknek semmi mást nem kellene tenni, mint amit eddig tettek, és minden további plusz tevékenység nélkül jogosultak arra, hogy jelentkezzenek felsőoktatási intézménybe. Igen ám, de a 100/1997. kormányrendelet 45. § 1-5. pontja, valamint az 54. § 1-6. pontja olyan módon szabályozza a nyelvvizsga-megfeleltetést, hogy például "C" típusú felsőfokú más feltételek teljesítése mellett is csak abban az esetben kaphat egy gyermek, ha emelt szinten tesz érettségi vizsgát. Ezt a horvát iskolában Pécssett nagyon elegánsan megoldották. Győrvári Gábor barátom mindenkit elhajt emelt szintre érettségizni horvátból, de nem feltétlenül kell, mert lehet, hogy építésznek akar menni, vagy lehet, hogy orvosira akar menni utána. Életszerűtlennek tartom.

Szerintem ezt a szabályozást is át kellene gondolni, mert van például olyan eset is, hogy valaki 4-8-12 éven át tanul egy nemzetiségi intézményben építészetet, zeneművészetet, kultúrát, irodalmat, etnográfát, mindent, és nem kap "C" típusú felsőfokú nyelvvizsgát, viszont ha elmegy a Rigó utcába, akkor itt írom, hogy van egy szövegértése, van egy hallott és olvasott szövegértése, van egy nyelvhelyességi vizsgája, és megkapja a "C" típusú felsőfokú nyelvvizsgát, miközben messze nem rendelkezik olyan tudással, sem nyelvtudással, sem más tudással, mint a nemzetiségi gimnáziumokban a nemzetiségi nyelv és irodalomból érettségiző gyerekek. Ezt diszkriminatívnak érzem, főleg úgy, mondom, hogy lehet, hogy ez egy olyan helyzeti előny lesz, amit vétek lenne nem kihasználni. (*Giricz Vera távozik a bizottsági ülésről.*)

A harmadik dolog kicsit kapcsolódik az elsőhöz. Aki iskolát vezet, az tudja, hogy most volt a statisztika leadásának a határideje. Amióta van önálló szerb köznevelési intézmény, most fordult velünk először az, hogy nem tudtuk leadni a statisztikát. Többszöri próbálkozás után is maradt öt kritikus hiba a gimnáziumban és egy az általános iskolában. Én még fél órával a rendszer lezárása előtt is tettem egy kísérletet. Másnap kaptam Győrből egy telefont, amiben egy hölgy először arra próbált rávenni, hogy a szerb nyelv és irodalom szakos tanárokat tegyem át idegen nyelv kategóriába. Akkor mondtam, hogy nem tehetem, mert az nem ugyanaz. A következő javaslata az volt, hogy tegyem át őket közismereti tantárgyakat nemzetiségi nyelven oktató kategóriába, ami megint nem az, mert itt azzal, hogy van egy ilyen kategória, azt orvosoljuk, hogy Magyarországon nincs német nyelvű fizikatanár-képzés vagy szerb nyelvű kémia-tanár-képzés, ami nem is lenne életszerű, mert nincs olyan igény rá. De ezért lett kitalálva ez a kategória, hogy ha valakinek van egy

megfelelő szakos végzettsége és van mellette egy nyelvtudása, akkor ezt így megengedik.

A vége az lett, hogy azt mondta a hölgy, hogy még jelentkezni fog. Tehát igazándiból kiderült, hogy a nemzetiségi nyelvtanár kategóriát nem tudja értelmezni a rendszer. Amit az elején mondtam, hogy olyan, hogy nemzetiségi nyelvtanár, ez nem létezik, ilyen nincs. Van angol nyelvtanár, van francia, gyűjtőnéven idegennyelvtanár, de a nemzetiségek szerintem nyelv és irodalom szakos tanárokat képeznek a felsőoktatási intézményekben Magyarországon, ahol az egyetemleges szlovén, horvát, német, szerb kultúrát is tanítják, és ezt utána próbálják a gyerekeknek is tovább adni ilyen nagy óraszámokban hetente.

A finanszírozási problémákról itt most azért nem beszélnék, mert ezt a szószóló úr már átvette tőlem. Azért szeretném ezt itt megemlíteni, mert Hepp úrral sikerült beszélnem múlt héten. Megkérdeztem, hogy ez nálatok hogy van. Kiderült, hogy nem jelezte senki, hogy ez problémát jelentene. Nekem nagyon nagy problémát jelentenek, és rendszerszintű megoldást kellene találni a bizottság szintjén a nevelési, oktatási munkát közvetlenül segítő finanszírozott létszámát tekintve, a technikai dolgozók finanszírozott létszámát tekintve, különös tekintettel a minden évben januárban jelentősen emelkedő garantált minimálbér, bérminimum és a minimálbér tekintetében, illetve a kollégiumainkban elhelyezett tanulók utáni normatíva szempontjából. Nagyon egyszerű példákat mondok, hogy megértsék. Elvileg a pedagógusok 20 százalékának megfelelő technikai alkalmazottat lehetne finanszírozni intézményenként. A mi esetünkben 72 emberről van szó, annak a 20 százaléka 14. Viszont egy másik törvény szerint hogy megfeleljünk a HCCP-előírásoknak, márpedig többségünknek saját főzőkonyhája van, saját kollégiuma, több célú közös igazgatású intézményeink vannak, és amennyire én tudom, ahhoz, hogy megfeleljek a HCCP-előírásoknak, 16 embert kellene alkalmazni. Ezek ellentmondások. Vagy például a konkrét eset, amiben egyébként most a MÁK-kal is folyamatosan levelezünk, a Szerb Országos Önkormányzatnak három helyen van óvodája Lóréven, Budapesten és Battonyán. A MÁK összeadta az itt elhelyezett 80 gyereket, erre kiszámolta a formula szerint, hogy négy óvónő jár, miközben a másik törvényben, a 20/2012-esben benne van, hogy két óvónő átfedéssel az ebédeltetésnél, nem maradhatnak szakszerű felügyelet nélkül, és lehet, hogy a települési önkormányzat ezt meg tudja oldani, mert van neki egy bevételi forrása, de mi mindannyian tudjuk, hogy az országos nemzetiségi önkormányzatoknak nincs.

A Nikola Tesla esetében, illetve fenntartói szinten a Szerb Országos Önkormányzat esetében ezek a problémák egy 37 millió forintos többletkiadást jelentettek, amire viszont nem kaptunk fedezetet. Ismereteim szerint a települési önkormányzatok megkapták a fedezetet arra, hogy a közalkalmazotti bértábla szerinti alkalmazottaiknak a minimálbér és a garantált bérminimum szerinti és a csökkentett 22 százalékos ekho különbözetéből adódó összeget, béreket fedezzék. Akkor a mi iskoláink miért nem kapták? Vagy ha kapták máshol, és nem probléma, de nekem, nekünk ez óriási probléma. Ez egyszerűen likviditási problémát fog jelenteni decemberben, hogy az utolsó havi béreket ki tudjuk-e fizetni. Az egy dolog, hogy mi köznevelési megállapodás alapján kiegészítő nemzetiségi normatívát kapunk, de feltételezem, hogy ezt nem teljes mértékben azért kapjuk, hogy a technikai dolgozók béremelését ebből kifizessük. Ezeket valószínűleg arra kapjuk, hogy az oktatást és a plusz feladatokat tudjuk belőle finanszírozni.

Úgy gondolom, hogy egy következő parlamenti ciklusban egy következő lehetséges törvénymódosításnál ezeket a most már szerintem 3-4 év eltelte után látható ellentmondásokat jelezni kéne a törvényhozók felé, hogy egyáltalán esélyünk legyen arra, hogy belátható időn belül ezeket módosítani fogják. Itt még sorolhatnám,

mert nagyon sok olyan dolog van, amit leírtam itt, de nem szeretnék senkit sem fárasztani ezzel, csak azért szerettem volna elmondani, mert fontosnak érzem, hogy bekerüljön a jegyzőkönyvbe, hogy ennek nyoma legyen.

Legutolsó példaként csak a nyomtatványokat említem, a bizonyítványokat, törzslapokat, anyakönyveket. Olyan ordító hibák vannak benne, hogy kénytelen voltam jelezni Kraszlán Pista felé is. Erre azt a választ kaptam, hogy eddig jó volt. Miért nem szóltatok? Én szóltam. Nincs nyoma. Hát akkor most szeretném, ha lenne nyoma, és tényleg nem akarom önöket szerbül fárasztani, csak mutatok egy lapot (*Felmutatja.*), amit elkezdtem ellenőrizni, de a felénél feladtam, mert az egészét újra kéne...

ELNÖK: Elnézést, a szemléltetésre nincs lehetőség.

DR. LÁSZTITY JOVÁNKA igazgató (Nikola Tesla Óvoda, Általános, Középiskola és Kollégium): Jó, bocsánat! A lényeg az, hogy a bizonyítványaink, a törzslapjaink, az anyakönyveink sem felelnek meg a magyar változatnak. Szabad szemmel láthatóan nem egyeznek a sorok, az elnevezések, a beosztások. Ez jogi problémákat is felvethet, ha nem egyeznek, mit tudom én, a hittan/erkölcstan két külön tantárgy, választási lehetőség. A szerb nyelvi bizonyítványba egy van beírva. Elvileg egy olyan szülő, aki nem hittanra akarja beírni a gyereket, az nem létezik. Ezeket konkrétan összeszedtem, és ha gondolja a bizottság, leadhatom. Csak szeretném, ha nyoma lenne, hogy ezeket jeleztük, mert hosszú távon ez problémát fog okozni mind a finanszírozás, mind a működés területén. Köszönöm szépen, és elnézést, ha hosszabb voltam.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Minden információ hasznos lehet a továbblépés érdekében. Mi is köszönjük ezeket a tájékoztató információkat. Azt azonban szeretném mondani, hogy ezt pillanatnyilag teljesen egyértelműen az EMMI felé kell közvetíteni. A bizonyítványok kapcsán én magam is beszéltem Kraszlán István úrral. Ők várják a megoldásokat a javítások elvégzéséhez. Természetesen egy csomó olyan téma is előjött, ami több nemzetiséget is érint, és bizonyára van olyan, ami nem mindenkit érint. Azt javaslom, hogy most ezt az összeállított anyagot egyrészt Maruzsa Zoltán helyettes államtitkár úrhoz, Kraszlán István úrhoz mint nemzetiségi referenshez is el kell juttatni, a kérdésekre pedig - ha még lesz alkalmunk - visszatérünk mi is, illetve figyelemmel kísérjük, hogy milyen változások vannak.

Nem tudok mit mondani a tantárgyak megnevezésével kapcsolatban. Én a saját véleményemet tudom mondani. Miután a nemzetiségi nyelv és irodalom oktatását támogatja az állam kiemelten, én nem gondolom, hogy nekünk jó csere lenne, ha onnan a nemzetiségi szó kiveszne. Én mindenütt ahhoz ragaszkodtam, hogy nemzetiségi nyelvtanárokat oktassanak. Más kérdés, hogy természetesen a nemzetiségi nyelv és kultúra része az anyanyelvi kultúra. Meg lehet lepődni, csak ez van. Nemzetiségi tanárképzés folyik, nemzetiségi tanárképzésre kapunk kiegészítő támogatást, nem kapunk ugyanakkor szerb nyelv és irodalom tanárképzésre kiegészítő támogatást, ami azt jelenti, hogy ha ezt az oktatási formát választja mondjuk a szerb közösség, akkor már nem számít kis tanszéknek, és akkor nyilván a finanszírozási kérdések is mások lesznek, de erre majd a szaktárca meg fogja adni a választ. Köszönöm szépen.

Kérdezem az albizottságot... (*Dr. Lásztity Jovánka: Annyit engedjen meg, hogy erre reflektáljak!*) Igen, tessék!

DR. LÁSZTITY JOVÁNKA igazgató (Nikola Tesla Óvoda, Általános, Középiskola és Kollégium): Csak egy mondatban reflektálnék a nemzetiségi nyelvtanár kérdésére. Az lehet, hogy a felsőfokú intézményeken működő tanszékek szempontjából ez jó, de a köznevelésben dolgozó kollégáknak és a gyerekeknek nem jó, ebben szinte tökéletesen biztos vagyok. Hangsúlyozom, senki sem csak a nemzetiségi nyelv és kultúrát tanulja, hanem az egyetemlegesét tanulja, és ez óriási különbség.

ELNÖK: Tisztelt Igazgató Asszony! Nem mi ketten fogunk ezen vitatkozni. Nekem van egy álláspontom, és önnek van egy másik álláspontja. A mi álláspontunk nem egyezik meg. Én az általános és középiskolákban a nemzetiségi nyelvoktatást úgy értelmezem, hogy azok a nemzetiségi közösségek, akik Magyarországon élnek, nemzetiségi nyelv és irodalom oktatást és a nemzetiségi kultúra oktatását közvetítik, azzal együtt természetesen, hogy az egyetemleges német, szlovén, szerb, horvát, román stb. kultúrát is kötelességük közvetíteni. Köszönöm szépen.

Kérdezem az albizottság tagjait, hogy van-e véleményük. *(Jelzésre:)* Kreszta Traján úrnak adom meg a szót.

KRESZTA TRAJÁN román nemzetiségi szószóló: Köszönöm a szót, elnök asszony. Maximálisan egyetértek igazgató asszonnyal minden vonatkozásban, csak nekem más megközelítésem lett volna ebben a kérdésben. Tulajdonképpen az összes nemzetiségi oktatási intézmény igazgatójával kellene lefolytatni egy érdemi tanácskozást. Ezt kellene szerintem kezdeményezni. Én nem akarok ötleteket adni az önkormányzati szövetségnek. Miután az önkormányzati szövetség összeállít egy anyagot azokkal a felmerülő problémákkal, amik vannak a románoknál, szerbeknél, más egyéb vonatkozásban, megkeresik a bizottságunkat, és a bizottságunk napirendi pontra veszi ennek az ügynek a megtárgyalását, mert van ebben olyan dolog, amit tetszett említeni igazgató asszony a finanszírozással kapcsolatban. Ez mindig egyébként egy érdekes dolog. Nagyon sok minden úgy alakult a megállapodásban a korábbiakban, ahogyan azt elképzeltük, viszont valóban vannak olyan lépéshátrányok a finanszírozásban, amiket utólag kell pótolni, technikai személyzet és más egyéb dolgok. Szerintem ez minden intézményben van, tudom, hogy a románoknál is vannak ilyen gondok. Szerintem ezt csak úgy tudjuk érdemben tárgyalni és képviselni a minisztérium felé, ha ezt valaki összegyűrja, önök megbeszélik az intézményvezetőkkel, ezt a szövetség lefolytatja, és a mi bizottságunk elé valaki, az elnök asszony idehozza, és akkor érdemben tudunk tárgyalni és esetleg javaslatokat tenni ebben a kérdésben. Köszönöm szépen a szót.

ELNÖK: Köszönöm szépen Kreszta Traján úr kiegészítőjét. *(Jelzésre:)* Ritter Imre úrnak adnám meg a szót.

RITTER IMRE német nemzetiségi szószóló: Én is köszönöm a felvetéseket. Anélkül, hogy bármelyikbe belemennék, azt gondolom, felvetés volt és nem az, hogy megtárgyaljuk, sőt ezeket a kérdéseket még ki lehetne egészíteni egy sor más dologgal is, az ingyenes étkeztetéssel kapcsolatos kérdéseket, az adótörvény-változásokkal kapcsolatos kérdéseket és a többi és a többi, amelyek mind folyamatában az országos és helyi nemzetiségi önkormányzatok által átvett nemzetiségi intézmények kedvező finanszírozását, amivel elindultunk, mind-mind gyengítik, és akkor még hozzá lehetne venni az ingyenes tankönyvi ellátás finanszírozási problémáit és a többi. Én azzal maximálisan egyetértek, hogy nagyon sok feladat lesz még ehhez. Én azért hajtottam olyan erővel azt, hogy most az Országos Német Önkormányzat keretében

lesz egy intézményfenntartó, szolgáltató csoport, amelynek pont az lenne a feladata, hogy ezeket az igényeket mind összeszedje egy egységes rendszer szerint, átbeszélje az intézményvezetőkkel jogi, gazdasági és egyéb szempontból, mert erre egyik országos önkormányzatnak sincs kapacitása, nincs embere. A saját intézményeiknél megcsinálják, nálunk, a németeknél is, a három intézményben meg lett csinálva, ki lett dolgozva, de a többire nem. Azt gondolom, ezt elnök asszony is igazolhatja, hogy mi úgy kezdtük ezt a négyéves ciklust, hogy első számú prioritásnak tekintettük a köznevelési kérdéseket, ezzel együtt különböző okok miatt most jutottunk először oda, hogy érdemben tudunk törvénymódosítást és változást csinálni, mert nincsenek adatok, senki nem csinálja meg helyettünk, és nem is fogja megcsinálni. Ezt nekünk kell megcsinálni majd.

De hogy egy jó hírrel is szolgáljunk ez ügyben, az államtitkár-helyettes úrral, mielőtt elmentek, beszéltem az ingyenes tankönyvellátás finanszírozásáról. Még a 2016-os sincs soknak kifizetve. Most, a hét elején megszületett az államtitkári döntés, megvan rá a pénz, és államtitkár-helyettes úr szerint mindenképpen még idén ki lesz fizetve a '16-os és a '17-es nemzetiségi tankönyvellátás országos és helyi nemzetiségi önkormányzatok által megfinanszírozott része. Ez is egy olyan probléma, de ez még csak nem is olyan, mert nincs is betervezve. *(Dr. Lásztity Jovánka: Ez átfolyik...)*

ELNÖK: Elnézést, maradjunk a parlamentáris formánál!

RITTER IMRE német nemzetiségi szószóló: Ehhez képest még az is jobb lenne, ha ki kéne fizetni és meglenne rá a támogatás, minthogy nincs betervezve, ki kell fizetni, és nem kapjuk meg a pénzt. Köszönöm a felvetést. Lesz munka a következő négyéves ciklusban, de azt szeretném mondani, és csatlakoznék ahhoz, amit Traján mondott, hogy ebben az országos nemzetiségi önkormányzatoknak sokkal nagyobb előkészítő szerepet és egyeztető szerepet kell vállalni, hogy olyan előkészített anyagok és adatok legyenek, amivel egységesen valamennyi nemzetiség esetében tudunk lépve, hozzátevé, hogy a megoldás nem minden nemzetiségre lesz azonos, mint ahogy a képzés most sem minden nemzetiségre azonos. Nyilván minden nemzetiség érdekeit figyelembe kell venni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Igen, nyilván a bizottsági ülések előkészítése és a hozzám eljutott információk okán én is több ízben kerestem az államtitkárságot is. Valóban megvan ez a lista, amit a tankönyvtartozásokkal kapcsolatban Kraszlán István úr kezel. Legutóbb azt az ígéretet kaptam én is, két nappal ezelőtt, hogy ezeknek a tankönyvpénzeknek az utalása hamarosan megtörténik.

Szeretném felhívni a figyelmet még egy dologra. Van egy nemzetiségi POK, amely gyakorlatilag szakmai irányító szervezete a nemzetiségi köznevelésnek. Azt szeretném kérni önöktől, mindannyiuktól, akik itt vannak, és akik nincsenek, de iskolaüggyel foglalkoznak, hogy a nemzetiségi POK nyújtotta lehetőségeket tessék kihasználni. Azokat a tartalmi kérdéseket, amelyek időközben előkerülnek, itt most elvonatkoztatva egyébként az iskolák fenntartásával, illetve működésével kapcsolatos finanszírozási kérdésektől, amelyek ma is több ízben előkerültek, velük is meg lehet tárgyalni, velük is lehet egyeztetni azzal együtt, hogy valóban mi egy bizottság vagyunk. Azt hiszem, azzal ellentétben, amit a német szószóló úr mondott, azt tudom mondani, hogy számos köznevelési kérdést érintő törvénymódosítási javaslatban volt szerepünk és módosították a törvényt olyan irányban, ami a nemzetiségeknek előnyös, sőt volt nem egy köztük, amik tényleg a bizottsági ülésen elhangzottak, illetve felvett témák hatására módosultak. Ezt meg tudjuk tenni. Mi a törvényhozást

olyan szinten tudjuk befolyásolni, ami a nemzetiségek bizottsága révén előkerül és tényleg igényli ezt a lehetőséget, azt közvetítjük.

Azokban a dolgokban, amelyek a jogszabályok alkalmazásának a kérdéseit érintik, adott esetben természetesen fordulni kell azokhoz a szervekhez, amelyek a fenntartásban illetékesek, tehát a Klebelsberg-központ adott esetben tankerületeihez vagy magához a központhoz, és igen, az EMMI-hez, a Köznevelési Államtitkársághoz, és valóban úgy, hogy lehetőség szerint a probléma felmerülése idején minél előbb. Gondolom, ha a szaktárcánál nem érnek el eredményt, akkor további lépéseket már tudunk tenni. Azt kérem, hogy minden ilyen problémát jelezzenek. Három évvel ezelőtt ezt az első ülésen is elmondtam, viszont a megoldások keresésében nemcsak mi vagyunk az illetékesek. Még egyszer kérem igazgató asszonyt, hogy ezt az anyagot, amit összeállított, tessék eljuttatni a Köznevelési Államtitkársághoz is. Azokat a kérdéseket pedig, amelyek a bizonyítvánnyal kapcsolatosak, tényleg meg kell beszélni az összes nemzetiség körében. Köszönöm szépen. Kérdezem, hogy van-e valakinek további kérdése. *(Nincs jelentkező.)*

Egy dologra szeretném még felhívni a nemzetiségi közösségek iskolákat üzemeltető jelenlévő szereplőit, ezek pedig a bizonyítványokhoz és a törzskönyvekhez tartozó záradékok. Több nemzetiség jelezte, hogy a záradékok rendkívül szabadon kezeltek, tudniillik nincsen meg az adott nyelvre történt fordításuk, és a tanárok saját kútfőből valamilyen módon fordítanak. Én kezdeményezem és kérni fogom, hogy a záradékok teljes szövegei - hiszen ezek nagyon kötött, törvénynek megfelelően kötött szövegek - minden nemzetiség esetében álljanak rendelkezésre egységesen a bizonyítványokat, törzskönyveket kiállító intézmények számára az adott nyelven is, tehát a kétnyelvű bizonyítványokba és törzskönyvekbe ezek a záradékok kerüljenek be. Remélem, hogy ezzel a jelenlévő szószólótársaim is egyetértenek.

Az ülés berekesztése

Kérdezem még egyszer, hogy van-e valakinek a vendégek közül még hozzáfűznivalója, kiegészítenivalója. *(Nincs jelentkező.)* Amennyiben nincs, a napirendi pontot lezárom. Az ülést berekesztem. Köszönöm szépen mindenkinek az aktív részvételt.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 57 perc)

Kissné Köles Erika
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Vicai Erika